

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
САДІВНИЦТВА**

КОСТЮК М. В.

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

**спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій
галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво**

Умань 2021

Укладач: к. і. н., доцент Костюк М. В.

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ: Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» (Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»). Умань: Оперативна поліграфія, 2020. 50 с.

Рецензенти: Шатохін А.М. доктор соціологічних наук, професор УНУС;
Доморослий В. І. кандидат історичних наук, доцент УНУС

Методичні рекомендації затверджено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін (протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Друкується за рішенням кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін (протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.) та науково-методичної комісії факультету лісового і садово-паркового господарства (протокол № 1 від 01 вересня 2021 р.).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія та культура України» розглядає низку теоретико-методологічних та конкретно історичних питань, пов'язаних з історією формування території сучасної України, історією становлення українського народу, історією державотворчих процесів на українських землях, формуванням самобутньої і неповторної вітчизняної культури.

Мета вивчення курсу полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти національно-культурної ідентичності, патріотичного світогляду, активної соціальної та громадянської позиції, почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії та культури України в контексті історичного процесу.

Основні завдання вивчення дисципліни «Історія та культура України»: проаналізувати етнічні й державотворчі процеси на території України та визначити умови формування та розвитку вітчизняної культури, як самобутньої культури українців; формувати уявлення про вітчизняну історію та культуру, як частину всесвітнього історичного та культурного процесу; розвивати навички дослідницької роботи з джерелами та об'єктивного аналізу історичних фактів; виховувати патріотичні почуття та шанобливе ставлення до історії України, її історичних постатей та діячів культури.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми: вивчення змісту дисципліни базується на освоєнні курсів бакалаврського рівня вищої освіти: філософія, українська мова, іноземна мова.

Програмні результати навчання:

Використовувати усно і письмово технічну українську мову та вміти спілкуватися іноземною мовою (англійською) у колі фахівців з геодезії та землеустрою.

Компетентності:

Загальні компетентності:

Здатність спілкуватися рідною мовою як усно так і письмово.

Здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя.

Фахові компетентності:

Здатність показувати базові знання із суміжних дисциплін – (фізики, екології, математики, інформаційних технологій, права, економіки тощо), вміння використовувати їх теорії, принципи та технічні підходи.

Змістовий модуль 1.

Стародавня середньовічна та нова історія та культура України. Тема 1. Стародавня історія та культура України. Київська Русь.

Територія України територіально-адміністративний поділ. Перші поселення. Суспільні поділи праці та їх наслідки. Суспільно-політичний устрій. Періодизація історії України та її структура. Історіографія. Трипільський період. Державні утворення кочових народів на території України. Царство скіфів та його устрій. Античні міста держави Північного Причорномор'я.

Слов'яни: походження, розселення. Протодержавні утворення на українських землях. Причини, хід, етапи розвитку Київської Русі. Устрій Руської держави. Етнічні процеси в Київській Русі. Творення українського етносу. Монголо-татарська навала. Вплив Золотої Орди на політичне життя українських земель. Культура Київської Русі.

Феодалне роздроблення: причини, наслідки. Галицько-Волинське князівство – нова європейська держава: устрій, політика. Занепад Русі: причини, наслідки. Українські землі у складі Великого князівства Литовського. Україна у складі Речі Посполитої.

Тема 2. Козацька доба в Україні. Українська Національна революція та козацько-гетьманська держава (XVI- XVIII ст.)

Зародження та еволюція українського козацтва. Запорозька Січ – ядро формування власної держави. Суспільно-політична та економічна організація українського козацтва.

Вплив козацтва на формування національної самосвідомості народу. Запорозька Січ у міждержавних відносинах Європи та Азії.

Козацько-селянські повстання кінця XVI середини XVII ст. та їх наслідки. «Ординація Війська Запорозького» (1638).

Причини, характер, рушійні сили національної революції. Розгортання національно-визвольної і соціальної боротьби. Укладення Зборівської угоди. Державницькі процеси у Гетьманщині.

Погіршення геополітичного становища. Переяславська рада: умови, політико-правове-значення. Криза Гетьманщини. Руїна.

Наступ на політичну автономію України. Політичні причини і наслідки поразки І. Мазепи. Гетьман в екзилі П. Орлик та його конституція. Продовження процесу інкорпорації України до складу Російської імперії. Ліквідація царизмом автономії України. Розвиток культури України у другій половині XVI-XVIII ст.

Тема 3. Українське національне Відродження XIX ст.

Політичні та економічні наслідки остаточної втрати Україною автономії. Політизація національного руху в Україні. Зародження перших політичних організацій. Вплив європейських революцій 1848-1849 рр. на політичне життя в українських землях. Скасування кріпацтва та реформи в Україні. Громадівський та народницький рухи. Започаткування руху за політичну незалежність України. Українська культура у XIX ст.

Змістовий модуль 2.

Україна в добу новітньої історії.

Тема 4. Нові тенденції в соціально-політичному та культурному житті України на початку XX ст.

Соціально-економічні та політичні чинники національно-визвольного руху на початку XX ст. Новий етап структурування українського суспільства. Революція 1905-1907 рр. Виникнення політичних партій. Українські фракції в парламентах Росії та Австрії на початку XX ст.

Тема 5. Національно-демократична революція в Україні. Боротьба за державність (1917-1920 рр.)

Соціально-економічні та політичні чинники національно-визвольного руху на початку XX ст. Створення Української Центральної ради та її діяльність. Українська держава гетьмана П. Скоропадського. Політика Директорії та її наслідки. Утвердження більшовицької влади в Україні. Національно-визвольний рух на землях західної України. Поразка української національно-демократичної революції: причини, наслідки.

Тема 6. Радянська українська державність між двома світовими війнами та в роки Другої світової війни .

Українські землі між двома світовими війнами.

Політична система радянської України у 20-30-ті роки. Становлення та утвердження тоталітарного режиму. Політичні процеси та репресії наприкінці 20-х – 30-ті рр. XX ст. Конституція УРСР 1937 р. як ширма тоталітаризму. Створення командно-адміністративної системи у економіці. Соціально-економічні та політичні процеси на західноукраїнських землях. Національно-культурне відродження в Україні та його занепад (1917-1939 рр.)

Політичне становище України у Другій світовій війні.

Українське питання у європейській політиці напередодні Другої світової війни. Україна в планах нацистського керівництва. Політичні процеси в Україні в період німецької окупації. Діяльність підпілля і партизанський рух. Створення УПА. Звільнення України від окупації. Закінчення Другої світової війни та її політичні наслідки для України.

Тема 7. Україна в другій половині XX ст.

Посилення сталінського диктату в Україні в повоєнні роки. Підпільно-партизанська боротьба ОУН-УПА на західноукраїнських землях. Політична ситуація в Україні за лібералізації комуністичного режиму в середині 50-60-их рр.

Застій, перебудова в СРСР та їх прояви в Україні.

Реванш командно-адміністративної системи. Наростання кризи в Україні. Посилення реакції в духовному житті. Нові тенденції в діяльності українського опозиційного руху. Національне пробудження українського народу. Культура України у 1939-1991 рр.

Тема 8. Україна в добу суверенітету.

Проголошення незалежності України. Загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. Соціально-економічне та політичне життя у 90-ті рр. XX ст. Основні події політичного життя та економічна політика української держави на сучасному етапі. Зовнішня політика. Стан культури України в сучасних умовах.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

- 1. Найдавніші сліди пралюдей (архантропів) на території України вперше знайдено на:**
а) Донеччині; б) Закарпатті; в) Київщині; г) Волині.
- 2. Давній кам'яний вік – це:**
а) неоліт; б) палеоліт; в) енеоліт; г) мезоліт.
- 3. Ознаками кризи первісного родоплемінного ладу і початку державної консолідації у східних слов'ян було (виберіть неправильну відповідь):**
а) існування родової общини;
б) виникнення майнової нерівності;
в) поява знаті – групи людей, що претендують на управління общиною завдяки походженню;
г) виникнення приватної власності на майно і худобу.
- 4. Час існування на території України трипільської культури:**
а) V-IV тис. до н.е.; б) IV-III тис. до н.е.;
в) II-I тис. до н.е.; г) III-V тис. до н.е.
- 5. Серед народів, які колись населяли Україну, першими на шлях державотворення в сер. I тис. до н.е. вступили:**
а) скіфи; б) таври;
в) кіммерійці; г) анти.
- 6. Коли саме утворилася держава у скіфів?**
а) VIII ст. до н.е.; б) VI ст. до н.е.;
в) VII ст. до н.е.; г) V ст. до н.е.
- 7. Грецькі міста-держави існували в Північному Причорномор'ї та Приазов'ї у:**
а) X ст. до н.е. – I ст. н.е.; б) VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.;
в) V ст. до н.е. – X ст. н.е.; г) VI ст. до н.е. – VI ст. н.е.
- 8. Столицею Боспорського царства було місто:**
а) Херсонес; б) Ольвія;
в) Пантікапей; г) Тіра.
- 9. Етногенез – це:**
а) походження держави; б) походження суспільства;
в) походження народів; г) походження релігії.
- 10. Праслов'янська етнічна спільність відокремилася у:**
а) III тис. до н. е.; б) II тис. до н.е.;
в) I тис. до н. е.; г) I тис. н.е.
- 11. У вирішенні проблеми етногенезу слов'ян більшість дослідників дотримуються:**
а) дунайської теорії б) скіфо-сарматської теорії

в) «причастям»; г) уділами.

- 22. Першим давньоруським писаним зведенням норм світського права, укладеним за князювання Ярослава Мудрого, вважають:**
- а) «Повість минулих літ»; б) «Руську правду»;
в) «Поко́н вірний»; г) «Слово про закон і благодать».

- 23. Віче – так на Русі називали:**
- а) зібрання дорослих чоловіків – глав родин, які проживали в містах;
б) службовий апарат боярських вотчин;
в) керівництво давньоруського війська;
г) державний апарат.

- 24. Основною тенденцією політичного розвитку Київської Русі наприкінці XI ст. – у XII ст. було:**
- а) ослаблення влади великого київського князя і зростання політичної самостійності удільних князів;
б) зростання ролі ради бояр при великому київському князеві;
в) зростання ролі міського київського віча в політичному житті Русі;
г) посилення централізації управління та зосередження абсолютної влади в руках великого київського князя.

- 25. Причини політичного роздроблення Київської Русі (виберіть неправильну відповідь):**
- а) розвиток вотчинного землеволодіння;
б) зростання політичної ролі боярства;
в) втручання у внутрішні справи Русі держав, які прагнули її військового і політичного ослаблення;
г) великі розміри держави, що утруднювало економічні зв'язки та культурну консолідацію її населення.

- 26. З'їзд князів у Любечі 1097 р.:**
- а) припинив усобиці між князями – нащадками Ярослава;
б) забезпечив зосередження влади в Руській землі у руках великого князя київського;
в) закріпив поділ Русі на удільні князівства, які стали власністю окремих родин нащадків Ярослава;
г) згуртував князів для спільної боротьби проти зовнішнього ворога.

- 27. Завоювання монголо-татарами території Південно-Західної Русі відбувалося у:**
- а) 1236-1237 рр.; б) 1237-1238 рр.;
в) 1239-1242 рр.; г) 1240-1243 рр.

- 28. . Укажіть риси, властиві розвиткові Київської Русі кінці X – середини XI ст.:**
- а) вихід держави на міжнародну арену, початок її дипломатичної діяльності;
б) неконсолідованість території держави, постійний місцевий плеємний сепаратизм;
в) поява писаного права;
г) зосередження уваги та сил держави переважно на зовнішній політиці.

- 29. Галицьку та Волинську землі в єдину державу вперше об'єднав:**
- а) Роман Мстиславович у 1199 р.;

- б) Ярослав Осмомисл у 1202 р.;
- в) Мстислав Удатний у 1205 р.;
- г) Данило Галицький у 1208 р.

30. Які землі не входили до складу Галицько-Волинського князівства:

- а) Холмщина; б) Київщина;
- а. в) Чернігівщина; г) Закарпаття.

31. Коронація Данила Галицького відбулася у:

- а) Львові 1256 р.; б) Холмі 1245 р.;
- в) Володимирі 1238 р.; г) Дорогочині 1253 р.

32. Серед наведених тверджень про результати внутрішньої політики Данила Галицького виберіть неправильне:

- а) здолав боярську опозицію і зміцнив князівську владу;
- б) запровадив нові повинності і збільшив залежність селян від великих землевласників;
- в) розбудував існуючі і заснував нові міста, заселивши їх “заходними людьми” (іноземцями);
- г) прийняв королівську корону від Папи Римського, погодившись на церковну унію.

33. Назва «Україна» перше вживається в літописі у:

- а) 1187 р.; б) 1189 р.; в) 1204 р.; г) 1210 р.

34. Як вважають історики, Галицько-Волинська держава припинила своє існування у:

- а) 1340 р.; б) 1349 р.; в) 1389 р.; г) 1439 р.

35. За оцінками українських вчених, метою політики польських королів у землях Галичини в XIV-XV ст. було:

- а) утвердження її статусу як автономного „королівства Руського” в складі Польської держави;
- б) перетворення її в одну з провінцій Польської держави – Руське воєводство;
- в) залучення її до військового союзу у боротьбі проти Литви;
- г) використання її як провідного центру транзитної торгівлі зі Сходу на Захід.

36. Шлюбна угода, результатом якої стало посилення польських впливів у Великому князівстві Литовському, зокрема, й визнання католицької релігії державною, була укладена у:

- а) Кракові в 1350 р.; б) Крево в 1385 р. ;
- в) Вільно в 1410 р.; г) Любліні в 1388 р.

37. Кодекси середньовічного права Великого князівства Литовського, які узаконили станіві привілеї землевласників та визначили правові підстави феодальної експлуатації селянства, відомі під назвою:

- а) Литовські статті; б) Литовські устави;
- в) Литовські статути; г) Литовські універсали.

38. III Литовський статут був прийнятий:

- а) 1529 р.; б) 1557 р.; в) 1566 р.; г) 1588 р.

39. Основними соціальними верствами в Україні у XVI ст. були:

- а) духовенство, князі та бояри, вільні селяни-общинники, міщани, козаки;
- б) духовенство, магнати та шляхта, вільні селяни-общинники, міщани, козаки;
- в) духовенство, магнати та шляхта, феодално залежне селянство, вільні міщани, козаки;
- г) князі та бояри, магнати, вільні селяни-общинники, міщани, козаки.

40. Люблінська унія між Королівством польським та Великим князівством Литовським була укладена:

- а) у 1385 р.;
- б) у 1445 р.;
- в) у 1569 р.;
- г) у 1596 р.

41. . Результатом Люблінської унії було створення:

- а) конфедеративної держави – Речі Посполитої, в якій Польща і Литва зберігали свій суверенітет;
- б) федеративної держави – Речі Посполитої, в якій Литва зберігала автономію, власне військо, судочинство;
- в) унітарної держави – Речі Посполитої, причому Королівство Польське повністю поглинуло Литву, позбавило її будь-яких ознак суверенітету;
- г) української автономії у складі Речі Посполитої.

42. Характерною тенденцією політичного життя у Великому князівстві Литовському наприкінці XIV – XV ст. було:

- а) поступова втрата автономії удільними князівствами і централізація великокнязівської влади;
- б) наростання процесів розпаду єдиної держави на удільні князівства;
- в) посилення політичного впливу православної церкви, її ролі у державному житті;
- г) зміцнення політичного авторитету Великого князівства Литовського серед країн Західної Європи.

43. Право на самоврядування, що надавалося найбільшим містам називалося:

- а) волоське право;
- б) магдебурзьке право;
- в) німецьке право;
- г) руське право.

44. Першими отримали магдебурзьке право в Україні міста:

- а) Галичини;
- б) Волині;
- в) Поділля;
- г) Київщини.

45. Магдебурзьке право – це норми, що регламентували:

- а) дії власника міста – магната чи шляхтича;
- б) життя християнської церковної общини;
- в) життя і діяльність ремісничих цехів у межах міста;
- г) життя вільних міських общин і фіксували їхні права та привілеї.

46. Збільшення товарообміну між містом та селом у Речі Посполитій у XVI ст. і зростання попиту на хліб та сировину для мануфактурної промисловості на ринках Західної Європи спричинилися в Україні до розвитку:

- а) феодалами власних господарств і збільшення панщинних робіт для селян;
- б) селянських господарств, які почали працювати на ринок, та зростання грошової ренти селян;

в) селянських господарств, більшу частину продукції яких селяни змушені були віддавати феодалам як продуктову ренту;

г) як селянських господарств, так і господарств феодалів, які активно почали працювати на ринок.

47. Стани в Литві та Польщі XIV-XV ст. це:

а) великі групи населення, що відрізняються своїм економічним статусом;

б) групи населення, які відрізняються своїм політичним статусом (правами й привілеями, які фіксують відповідні юридичні документи);

в) об'єднання ремісників однієї спеціальності в масштабах держави;

г) назва православного духовенства в межах держави.

48. Берестейська церковна унія була укладена:

а) 1569 р.; б) 1596 р.; в) 1599 р.; г) 1605 р.

49. Результатом Берестейської унії було створення:

а) греко-католицької церкви; б) католицької церкви;

в) грецької церкви; г) протестанської церкви.

50. Громадські об'єднання православних українців (міщан, духовенства, шляхти, козаків), які займалися господарською, благодійною та релігійно-просвітницькою діяльністю, називали:

а) цехами; б) братствами;

в) колегіями; г) магістратами.

51. Перші достовірні відомості про українських козаків припадають на:

а) кін. XV ст.; б) поч. XVI ст.;

в) кін. XVI ст.; г) сер. XVI ст.

52. Перша Запорозька Січ була заснована:

а) Дмитром Вишневецьким на о. Мала Хортиця;

б) Петром Сагайдачним на о. Томаківка;

в) Іваном Сіркою на о. Базавлук;

г) Богданом Хмельницьким на о. Чортомлик.

53. . На чолі Запорозької Січі стояв:

а) осавул; б) кошовий отаман;

в) курінний отаман; г) писар.

54. . Козаки, набрані на королівську службу, називались:

а) низові; б) запорозькі;

в) реєстрові; г) городові.

55. Козаки – це:

а) соціальна група українців, які мали низку особливостей у побуті та звичаях і були одночасно воїнами, вільними землеробами та промисловиками;

б) українські селяни-втікачі, які шукали кращої долі;

в) українські та литовські незаможні шляхтичі, які шукали пригод та військової слави;

г) бунтівники, що переховувалися за дніпровськими порогами.

56. Дике Поле – це:

- а) незаселена степова смуга між кочів'ями татарських орд і землями Київщини, яка часто ставала ареною дрібних сутичок і великих битв між мусульманами та християнами;
- б) необжиті осілим населенням степи, що простягалися на північний схід від Київщини;
- в) південноукраїнські степи, де повноправними господарями були кримські татари;
- г) південноукраїнські степи, які активно колонізувалися російськими дворянами.

57. Козацька рада – це

- а) виконавчий орган на Запорозькій Січі;
- б) законодавчо-розпорядче зібрання на Запорозькій Січі;
- в) зібрання козацької старшини на Запорозькій Січі;
- г) судовий орган на Запорозькій Січі.

58. Гетьман – це

- а) призначена старшинською радою особа на Запорозькій Січі, яка виконувала функції головнокомандувача;
- б) призначена старшинською радою особа на Запорозькій Січі, яка виконувала представницькі функції під час дипломатичних зносин Січі з іноземними державами;
- в) виборна особа на Запорозькій Січі, яка виконувала представницькі функції, функції головнокомандувача, мала вищу судову та виконавчу владу;
- г) виборна особа на Запорозькій Січі, яка розпоряджалася військовим скарбом та зберігала символи козацької влади.

59. Реєстровці:

- а) козаки, що осіли навколо Корсуня, Черкас, Канева та інших містечок порубіжних з Диким полем земель;
- б) козаки, що перебували на королівській службі і були вписані у спеціальні списки;
- в) козаки, що проживали нижче дніпровських порогів (між сучасними Дніпропетровськом і Запоріжжям);
- г) переселенці-українці, що проживали на Слобожанщині.

60. Перших 300 козаків на державну військову службу польський король Сигізмунд II Август набрав у:

- а) 1570 р.;
- б) 1572 р.;
- в) 1575 р.;
- г) 1577 р.

61. Низовики:

- а) козаки, що осіли навколо Корсуня, Черкас, Канева та інших містечок порубіжних з Диким полем земель;
- б) козаки, що перебували на королівській службі і були вписані у спеціальні списки;
- в) козаки, що проживали нижче дніпровських порогів (між сучасними Дніпропетровськом і Запоріжжям);
- г) переселенці-українці, що проживали на Слобожанщині.

62. Причини поразки козацько-селянських повстань кін. XVI – перш. пол. XVII ст. (виберіть невірну відповідь):

- а) стихійність, погане озброєння;
- б) віра у справедливість польського уряду;
- в) локальний характер дій;
- г) нечіткість програмних установок.

63. Які українські землі в середині XVI ст. належали Великому

князівству Литовському:

- а) Волинь, Підляшшя, Київщина, Східне Поділля;
- б) Галичина, Західне Поділля, Холмщина;
- в) Чернігово-Сіверщина;
- г) Буковина, Закарпаття.

64. Які українські землі в середині XVI ст. належали Московському царству:

- а) Волинь, Підляшшя, Київщина, Східне Поділля;
- б) Галичина, Західне Поділля, Холмщина;
- в) Чернігово-Сіверщина;
- г) Буковина, Закарпаття.

65. «Ординація Війська Запорозького реєстрового ...» була затверджена сеймом Речі Посполитої у:

- а) 1630 р;
- б) 1648 р;
- в) 1635 р.;
- г) 1638 р.

66. За формою правління Річ Посполита належала:

- а) до парламентської республіки;
- б) до абсолютної монархії;
- в) до дворянської республіки;
- г) до конституційної монархії.

67. Формування території Київської Русі завершилось у період княжіння:

- а) Ігоря
- б) Святослава;
- в) Володимира Великого;
- г) Ярослава Мудрого.

68. «Руська правда» Ярослава Мудрого захищала інтереси:

- а) широких народних мас, насамперед селянства, яке потерпало від феодалів;
- б) іноземців, які відвідували Київську Русь;
- в) княжих дружинників і бояр-феодалів;
- г) міське населення.

69. Назвіть найбільші територіально-адміністративні одиниці в Речі Посполитій, на які поділялися також і українські землі?

- а) провінції; б) воєводства; в) землі; г) області.

70. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.:

- а) була закономірним явищем в історії України;
- б) була результатом особистої ініціативи Б.Хмельницького;
- в) була великою подією європейської історії;
- г) була випадковим явищем в історії України.

71. Визначте факти, що відносяться до біографії Б.Хмельницького:

- а) був наказним гетьманом;
- б) був реєстровим козаком;
- в) був у російському полоні;
- г) заключив із Московією «Коломацькі статті».

- 72. Епіцентром повстання під проводом Б.Хмельницького на початку 1648 р. став (ла):**
- а) хутір Суботів на Чигиринщині;
 - б) Київ;
 - в) Запорозька Січ;
 - г) Чернігів.

- 73. У лютому-березні 1648 р. Б.Хмельницький уклав угоду про військову допомогу у війні проти Речі Посполитої із:**
- а) Швецією;
 - б) Московською державою;
 - в) Кримським ханством;
 - г) Валахією.

- 74. Соціальною базою Національно-визвольної війни під проводом Б.Хмельницького були:**
- а) селяни, козаки, шляхта;
 - б) селяни, козаки, міщани, шляхта, духовенство;
 - в) шляхта, міщани та духовенство;
 - г) козаки та селяни.

- 75. Переяславська рада відбулася у:**
- а) січні 1654 р.
 - б) березні 1654 р.;
 - в) січні 1655 р.;
 - г) лютому 1656 р.

- 76. Чисельність козацького війська за Березневими статтями становила:**
- а) 50 тис. чол.;
 - б) 60 тис. чол.;
 - в) 70 тис. чол.;
 - г) 100 тис. чол.

- 77. Територія Української козацької держави за умовами Зборівського договору включала землі колишніх воєводств:**
- а) Київського, Чернігівського, Брацлавського;
 - б) Белзького, Брацлавського, Волинського;
 - в) Київського, Волинського, Брацлавського;
 - г) Руського, Чернігівського, Белзького.

- 78. Гетьманською резиденцією і столицею Української козацької держави було місто:**
- а) Зборів;
 - б) Трахтемирів;
 - в) Київ;
 - г) Чигирин.

- 79. Офіційна назва української держави часів Б.Хмельницького:**
- а) Козацька республіка;
 - б) Військо Запорозьке;
 - в) Руське князівство;
 - г) Гетьманщина

- 80. Козацько-гетьманська держава часів Б.Хмельницького була поділена на такі адміністративно-територіальні одиниці:**
- а) воєводства та повіти;
 - б) полки та сотні;
 - в) губернії та сотні;
 - г) полки та волості.

- 81. За формою правління держава Війська Запорозького була:**
- а) становою монархією, спадковий володар якої – гетьман, а дорадчий орган влади – рада козацької старшини;
 - б) становою республікою, повновладним головою якої вважався виборний гетьман, а найвищим органом влади – загальнокозацькі збори;
 - в) абсолютною монархією, вся влада в якій зосереджувалася у руках гетьмана, що

передавав її у спадок;
г) обмеженою монархією.

82. Андрусівське перемир'я між Річчю Посполитою та московським царством юридично оформило:

- а) приєднання України до Московського царства;
- б) поділ України на польську – Правобережну та московську – Лівобережну;
- в) повернення всіх земель України під владу польського короля;
- г) об'єднання Лівобережної та Правобережної України в єдину державу.

83. «Вічний мир» між Річчю Посполитою та Московським царством був укладений:

- а) 1667 р.; б) 1686 р.; в) 1699 р.; г) 1670 р.

84. Згідно умов Гадяцького договору Велике князівство Руське мало включати в себе такі воєводства:

- а) лише Київське;
- б) Київське, Чернігівське, Брацлавське;
- в) Київське, Брацлавське, Руське;
- г) Київське, Брацлавське

85. Після 1659 р. відносини між Козацькою державою (Гетьманщиною) та Московським царством регламентувалися:

- а) «Березневими статтями», укладеними за життя Б.Хмельницького. Козаки редагували їх, намагаючись зберегти суверенітет України;
- б) «Статтями Б.Хмельницького», підписаними його сином. «Даровані» іншим гетьманам, вони містили все більше обмежень української автономії;
- в) «Московськими статтями» І.Брюховецького, які забезпечували цареві адміністративну, фінансову та судову залежність України, не дозволяли відносини гетьмана з іноземними державами;
- г) «Глухівськими статтями» Д.Многогрішного, які забезпечували участь козацької старшини у внутрішніх справах України.

86. Наказним гетьманом був:

- а) І.Мазепа; б) П.Полуботок;
- в) І.Скоропадський; г) Д.Апостол.

87. Вперше територія України була розділена на Лівобережжя та Правобережжя:

- а) після другого гетьманування Ю.Хмельницького (1663 р.);
- б) після укладення Андрусівського перемир'я (1667 р.);
- в) після зречення влади гетьмана П.Дорошенка (1676 р.);
- г) після укладення «Вічного миру» (1686 р.).

88. Втрата І.Виговським, Ю.Хмельницьким, П.Тетерею соціальної опори своєї влади та підтримки народу пояснюється:

- а) їх пропольською орієнтацією та ігноруванням інтересів простих козаків, селян, міщан;
- б) їх пропольською орієнтацією та ігноруванням інтересів української шляхти й козацької старшини;
- в) їх проросійською орієнтацією та прагненням до одноосібної влади;
- г) їх протурецькою орієнтацією та ігноруванням інтересів українського духовенства.

89. Суспільство української Козацької держави (Гетьманщини)

було:

- а) громадським суспільством у якому всі верстви і групи населення мали рівні права;
- б) цілком замкнутим становим суспільством, у якому переходи із одного стану в інший були практично неможливі;
- в) становим, але не цілком замкнутим суспільством. Українське право визнавало можливість переходу з одного стану в інший;
- г) чітко регламентованим становим суспільством.

100. Період доби «Руїни» припадає на:

- а) 40-50-ті роки 17 ст.;
- б) 30-50-ті роки 17 ст.;
- в) 60-80-ті роки 17 ст.;
- г) 70-80-ті роки 17 ст.

101. Учасниками генеральних рад у Козацькій державі були:

- а) козаки, духовенство, міщани;
- б) дворяни, козаки, духовенство;
- в) козаки, міщани, селяни;
- г) дворяни та міщани.

102. Гетьманування І.Мазепи:

- а) 1700-1710 рр.;
- б) 1690-1710 рр.;
- в) 1701-1708 рр.;
- г) 1687-1709 рр.

103. Гетьманування П.Дорошенка на Правобережній Україні:

- а) 1657-1659 рр.;
- б) 1660-1663 рр.;
- в) 1665-1676 рр.;
- г) 1668-1672 рр.

104. «Маніфест до малоросійського народу», підписаний Петром I у 1708 р., оголошував І. Мазепу:

- а) головнокомандуючим російськими військами в Гетьманщині;
- б) гетьманом Лівобережної і Правобережної Гетьманщини;
- в) зрадником;
- г) національним героєм України.

105. «Пакти й конституції законів і вольностей Війська Запорозького», були укладені П.Орликом та його соратниками у:

- а) 1654 р.;
- б) 1688 р.;
- в) 1709 р.;
- г) 1710 р.

106. Малоросійська колегія, створена указом Петра I, була:

- а) найвищим фінансовим та адміністративним органом Малоросії після ліквідації козацького самоврядування в Гетьманщині;
- б) апеляційною установою в судових справах, які розглядалися в судах Гетьманщини, контрольним фінансовим органом, а пізніше й найважливішою фіскальною та адміністративною інстанцією, яка могла діяти без відома Генеральної канцелярії;
- в) вищою судовою інстанцією Гетьманщини та контрольно-наглядовим органом, основним завданням якого було не допускати зносин козацької старшини з іноземними державами і попереджати антицарські змови;
- г) контрольно-наглядовим органом Гетьманщини за діяльністю запорозьких козаків.

107. Правління гетьманського уряду – це:

- а) колегіальний орган, створений Петром I для управління Козацькою державою

(Гетьманщиною) і збирання податків у царську казну, який складався з російських військових та чиновників високого рангу;

б) колегіальний орган з росіян та українців, створений царем при гетьманові Д.Апостолові для контролю за його діяльністю та роботою місцевої адміністрації (полкової і сотенної);

в) колегіальний орган, створений царицею Анною Іванівною для управління козацькими землями (Гетьманщиною), що складався з представників російського уряду та козацької старшини;

г) колегіальний орган з росіян та українців, створений царицею Катериною II для контролю за діяльністю гетьмана та козацької старшини.

108. Друга Малоросійська колегія, створена Катериною II, управляла

Україною в:

а) 1722-1724 рр.;

б) 1762-1775 рр.;

в) 1764-1786 рр.;

г) 1776-1790 рр.

109. Останній наказний гетьман України:

а) К.Розумовський;

б) П.Калнишевський;

в) Д.Апостол;

г) П.Полуботок.

110. Запорізька Січ була остаточно ліквідована:

а) 1763 р.; б) 1770 р.; в) 1775 р.; г) 1778 р.

111. Останній кошовий отаман Запорозької Січі:

а) К.Розумовський;

б) П.Калнишевський;

в) Д.Апостол;

г) П.Полуботок.

112. Запорозька Січ була остаточно зруйнована російською царицею Катериною II, тому що:

а) імператриця ненавиділа українців, а запорожці уособлювали в собі їхні кращі якості та були стійкими прихильниками української автономії;

б) вона перестала бути військовим захистом Півдня після занепаду Кримського ханства й Османської імперії, але зберігала свій демократичний устрій, була опорним пунктом „бунтівників” та перешкодою колонізації Північного Причорномор’я ;

в) вона була потенційною союзницею татар під час неминучих російсько-турецьких воєн за вихід до Чорного моря;

г) не сплачувала вчасно податки до царської казни.

113. Прогресуюча феодалізація українського суспільства в Гетьманщині та на Слобожанщині наприкінці XVII – у XVIII ст. виявилася у:

а) зростанні старшинського та монастирського землеволодіння, посиленні особистої залежності селян від поміщиків, поступовому обмеженні „прав та вольностей” станів України та підпорядкування Київської митрополії Московському патріарху;

б) зростанні старшинського і монастирського землеволодіння та посиленні особистої залежності селян від землевласників, впровадженні податків на козацький стан;

в) посиленні особистої залежності селян від поміщиків, руйнуванні станової демократії і концентрації влади в руках державної бюрократії та російських царів, впровадженні податків на козацький стан;

г) посиленні особистої залежності селян від поміщиків, впровадженні податків на козацький стан.

114. На кін. XVII ст. землі Правобережної України, які перебували в

складі Речі Посполитої, були:

- а) багатолюдним, економічно розвиненим, багатим та квітучим краєм;
- б) майже безлюдним, економічно занедбаним та поруйнованим краєм;
- в) густозаселеним, але економічно відсталим і бідним краєм;
- г) слабозаселеним, але економічно розвинутих краєм.

115. Гетьманство була остаточно скасоване указом Катерини II у:

- а) 1763 р.;
- б) 1764 р.;
- в) 1775 р.;
- г) 1783 р.

116. Лівобережна Україна – це:

- а) історична назва частини України у складі Російської держави в др. пол. XVII-XVIII ст.;
- б) історична назва частини України у складі Речі Посполитої в др. пол. XVII-XVIII ст.;
- в) назва держави, створеної Б.Хмельницьким;
- г) назва історичної області, підконтрольна Оттоманській Порті в др. пол. XVII-XVIII ст.

117. Слобідська Україна (Слобожанщина) – це:

- а) історична область, заселена польськими селянами, починаючи з 30-х рр. XVII ст., територія якої охоплювала сучасні центральні області України;
- б) історична область, заселена українськими козаками та селянами, починаючи з 30-х рр. XVII ст., територія якої охоплювала сучасні Харківську, частину Сумської, Донецької, Луганської областей України;
- в) історична область, заселена російськими селянами, територія якої охоплювала сучасні Івано-Франківську та Львівську області України;
- г) назва історичної області на Кримському півострові у XVIII ст.

118. Українські землі у складі Австрійської імперії називали:

- а) Південною Україною;
- б) Таврією;
- в) Західноукраїнськими землями;
- г) Наддніпрянською Україною.

119. Коліївщина – це:

- а) селянсько-козацьке повстання 1768 р. на Лівобережній Україні проти панування Російської імперії, очолюване М.Залізняком та І.Гонтою;
- б) селянсько-козацьке повстання 1768 р. на Правобережній Україні проти панування Російської імперії, очолюване М.Кривоносом та О.Довбушем;
- в) селянсько-козацьке повстання 1768 р. на Правобережній Україні проти панування Речі Посполитої, очолюване М.Залізняком та І.Гонтою;
- г) селянсько-козацьке повстання 1768 р. на Правобережній Україні проти панування Речі Посполитої, очолюване М.Кривоносом та О.Довбушем.

120. Перші згадки про опришківський рух припадають на:

- а) кін. XV ст.;
- б) XVI ст.;
- в) поч. XVII ст.;
- г) кін. XVII ст.

121. Опришки діяли:

- а) на Лівобережжі;
- б) на Правобережжі;
- в) на Слобожанщині;
- г) в Галичині, Буковині та на Закарпатті.

122. Рух гайдамаків у XVIII ст. розпочався:

- а) на Лівобережжі та Слобожанщині;
- б) на Правобережній Україні;
- в) в Галичині та Закарпатті;
- г) на Буковині.

123. Причини розгортання та посилення гайдамацького руху:

- а) підтримка руху російським урядом, який прагнув таким чином ще більше послабити Польщу;
- б) постійне збільшення соціальної напруги через зростаючу сваволю шляхти та ксьондзів, посилення соціального, релігійного та національного гноблення селян і міщан Правобережжя;
- в) сусідство із Кримським ханством, що постачало зброю і керівників гайдамацьким загонам;
- г) підтримка руху правлячими колами Гетьманщини (старшина розраховувала таким чином реалізувати давні плани об'єднання з „обох боків Дніпра”).

124. На поч. ХХ ст. у складі Російської імперії перебували такі українські землі:

- а) Слобожанщина, Лівобережжя, Закарпаття, Буковина;
- б) Слобожанщина, Лівобережжя, Буковина;
- в) Слобожанщина, Південь, Закарпаття, Буковина;
 - а. г) Слобожанщина, Лівобережжя, Правобережжя.

125. «Південне товариство» виникло в Україні:

- а) у 1818 р.;
- б) у 1821 р.;
- в) у 1823 р.;
- г) у 1824 р.

126. Програмний документ Південного товариства декабристів на Україні:

- а) «Конституція» М.Муравйова;
- б) «Руська правда» П.Пестеля;
- в) «Книга Буття українського народу» М.Костомарова;
- г) «Закон Божий» П.Куліша.

127. У програмному документі Південного товариства передбачалося:

- а) створення двох українських „держав” у складі конституційної Росії;
- б) збереження цілковитої політичної єдності українських і російських земель у майбутній Російській республіці;
- в) створення незалежної Української держави в складі слов'янської федерації;
- г) надання українським землям статусу автономії у конституційній Росії.

128. У 1825 р. декабристи мали на Україні чотири управи:

- а) Київську, Тульчинську, Васильківську та Слов'янську в Новограді-Волинському;
 - б) Тульчинську, Васильківську, Кам'янецьку та Слов'янську в Новограді-Волинському;
 - в) Київську, Кам'янецьку, Полтавську та Слов'янську в Новограді-Волинському;
 - г) Тульчинську, Васильківську, Полтавську та Слов'янську в Новограді-Волинському.
- г) 9-15 січня 1826 р.

129. Т.Шевченко був учасником:

- а) Кирило-Мефодіївського товариства;
- б) Південного товариства;
- в) Одеської громади;

г) Руської трійці.

130. Діяльність культурно-освітнього гуртка «Руська трійця» на західноукраїнських землях припадає на:

- а) 1847-1848 рр.; б) 1861-1863 рр.;
а. в) 1830-1837 рр.; г) 1865-1870 рр.

131. Програмний документ Кирило-Мефодіївського товариства це:

- а) «Книга буття українського народу (Закон Божий)»;
б) «Катехизис автономіста»;
в) «Кобзар»;
г) «Руська правда».

132. Основними цілями, викладеними у програмних документах Кирило-Мефодіївського товариства були:

- а) ліквідація самодержавства та кріпосного права, національне визволення України, утворення на демократичних принципах федерації слов'янських народів з центром у Києві;
б) ліквідація самодержавства, кріпосного права та утворення незалежної Української держави;
в) скасування кріпосного права, перетворення Російської імперії у конституційну монархію, в якій Україна матиме право на національно-культурний розвиток;
г) ліквідація самодержавства та кріпосного права, збереження “єдиної та неподільної” Росії, в якій право на самовизначення матиме лише польський народ.

133. Члени Кирило-Мефодіївського товариства розраховували реалізувати свою програмну мету шляхом:

- а) організації народних мас на революційну збройну боротьбу;
б) тривалої і наполегливої просвітницької діяльності й утвердження християнської етики;
в) провокування війни з Росією західноєвропейських держав;
г) здійснення військового перевороту.

134. Виборні органи місцевого самоврядування, що створювалися у підросійській Україні після реформи називали:

- а) управами; б) земствами;
в) гминами; г) думами.

135. Земства на східноукраїнських землях:

- а) збирали державні податки і займались організацією економічного життя селянства (економічною просвітою, створенням та підтримкою кредитних і постачально-збутових кооперативів, громадських крамниць тощо), здійснювали цензуру місцевих видань та спектаклів, здійснювали статистичний аналіз;
б) збирали державні податки, займались організацією економічного життя селянства (економічною просвітою, створенням та підтримкою кооперації тощо), забезпеченням початкової освіти населення, упорядкуванням доріг, утриманням пошт;
в) займались організацією економічного життя (економічною просвітою, створенням, підтримкою благодійних організацій тощо), забезпеченням початкової освіти селян та їх медичним обслуговуванням, утриманням пошт, упорядкуванням доріг, збором статистичних даних;
г) збирали державні податки, займались упорядкуванням доріг, утриманням пошт, здійснювали статистичний аналіз.

- 136. Міська реформа була здійснена у:**
а) 1861 р.; б) 1864 р.; в) 1870 р.; г) 1874 р.

- 137. Судовою реформою Олександра II на східноукраїнських землях запроваджувалися:**
а) формальна рівність всіх перед законом, становий суд, участь у судових засіданнях присяжних засідателів;
б) формальна рівність всіх перед законом, публічний суд, участь присяжних засідателів у судових засіданнях;
в) залежний від державної адміністрації становий суд, відкриті судові засідання, участь у них присяжних засідателів;
г) становий суд та закриті судові засідання.

- 138. Військова реформа Олександра II запроваджувала на східноукраїнських землях:**
а) рекрутські набори серед усіх верств населення на військову службу терміном 6-7 років;
б) рекрутські набори серед селян на військову службу терміном на 25 років;
в) загальну військову повинність усіх громадян з 20-річного віку та дійсну військову службу терміном 6-7 років;
г) рекрутські набори серед селян та міщан на військову службу терміном на 10 років.

- 139. Політика російського уряду в XIX – на поч. XX ст. була спрямована на:**
а) підтримку та розвиток усіх галузей промисловості в Україні;
б) гальмування розвитку тих галузей промисловості України, які створювали конкуренцію російським;
в) гальмуванням розвитку всіх галузей промисловості в Україні;
г) підтримкою харчової та переробної галузей промисловості.

- 140. Валусьський циркуляр був прийнятий у:**
а) 1850 р.; б) 1860 р.; в) 1863 р.; г) 1869 р.

- 141. Основні заборонні положення Емського указу Олександра II (виберіть неправильну відповідь):**
а) проголошував, що „малоросійського языка не было и быть не может”;
б) театральні вистави та публічні декламації українською мовою;
в) навчання будь-яких шкільних дисциплін українською мовою;
г) ввіз до Російської імперії україномовних творів з-за кордону.

- 142. Українська інтелігенція називала „громадами” створювані в др. пол. XIX ст.:**
а) господарські організації, метою яких був спільний обробіток землі та збут сільськогосподарської продукції;
б) культурно-освітні організації, які ставили своєю метою поширення національної ідеї шляхом видання книг, журналів, проведення вечорів тощо;
в) політичні організації, що ставили своєю метою відродження української державності;
г) громадські організації, які ставили собі за мету покращення соціального становища українців.

143. Культурницький, а далі й політичний рух др. пол. XIX ст., що об'єднував в основному українську ліберально та національно орієнтовану світську й духовну інтелігенцію Галичини, Буковини та Закарпаття, називають:

- а) москвофільським (русофільським);
- б) народовським;
- в) ліберальним;
- г) радикальним.

144. Мовно-літературний, а далі й політичний рух др. пол. XIX ст., що об'єднував в основному консервативно і проросійськи орієнтовану духовну й світську українську інтелігенцію Галичини, Буковини та Закарпаття, називають:

- а) москвофільським (русофільським);
- б) народовським;
- в) ліберальним;
- г) радикальним.

145. Громадсько-політичний рух останньої чверті XIX ст., започаткований молодшим поколінням української світської інтелігенції, яке було опозиційно налаштоване як до влади, так і до існуючих у краї громадсько-політичних течій і сповідувало ідеї соціалізму, називають:

- а) москвофільським;
- б) народовським;
- в) ліберальним;
- г) радикальним.

146. Називаючи Галичину „українським П'ємонт”, національно-орієнтована інтелігенція останньої третини XIX – початку XX ст. хотіла:

- а) підкреслити, що цей край може й має виконати роль плацдарму національного руху, стати для українців тим, чим був П'ємонт для італійців;
- б) нагадати, що консерватизм та провінційність галичан можуть спричинитися до таких же проблем для національного руху, які колись існували в П'ємонті;
- в) переконати народ у тому, що цей край матиме в майбутньому таку ж славу, яку має П'ємонт – край високої освіти та мистецьких досягнень;
- г) виокремити історичну долю цього краю, як таку, що нагадує історичну долю італійського П'ємонту.

147. Українські землі в кін. XIX – на поч. XX ст. входили до:

- а) Російської імперії, Речі Посполитої, Туреччини;
- б) Російської імперії, Австро-Угорщини;
- в) Австро-Угорщини, Російської імперії, Туреччини;
- г) Речі Посполитої та Туреччини.

148. «Братство тарасівців» було:

- а) першим на східноукраїнських землях культурно-просвітнім товариством;
- б) першою на східноукраїнських землях політичною організацією української молоді;
- в) першим на східноукраїнських землях колективним господарством на паях;
- г) першою на східноукраїнських землях громадською організацією екологічного спрямування.

149. Автором брошури «Самостійна Україна», яка вважається програмою РУП, був:

- а) В.Антонович; б) С.Петлюра;
в) М.Міхновський; г) М.Грушевський.

150. Партії, що на поч. ХХ ст. діяли на Наддніпрянщині (крім УНП), підтримували:

- а) вимогу національно-територіальної автономії України в федеративній демократичній Росії;
б) ідею автономії об'єднаної України в складі Австро-Угорщини;
в) ідею політичної самостійності України;
г) ідею федерації східнослов'янських народів.

151. Царський маніфест 17 жовтня 1905 р:

- а) наділяв Україну національно-територіальною автономією;
б) сприяв пожвавленню національного руху, оскільки проголосив громадянські свободи;
в) не мав ніякого впливу на ситуацію в Україні;
г) сприяв зміцненню ідеї самодержавства.

152. Українська думська громада – це об'єднання депутатів-українців:

- а). у I та II Державних думах Росії, в основу політичної платформи якого була покладена ідея незалежної України;
б) від Галичини та Буковини в Державній раді Австрії, в основу політичної платформи якого було покладена ідея соборності українських земель;
в) від Галичини та Буковини в Державній раді Австрії, в основу політичної платформи якого було покладена ідея виділення західноукраїнських земель в окремий автономний край;
г) у I та II Державних думах Росії, в основу політичної платформи якого була покладена ідея автономії України в складі федеративної Росії.

153. Військові дії під час Першої світової війни велися на території:

- а) Закарпаття, Буковини і Центральної України;
б) Буковини, Галичини та Центральної України;
в) Закарпаття, Буковини, Галичини та Волині;
г) Закарпаття, Галичини, Волині та Центральної України.

154. Легіон Українських Січових Стрільців створено:

- а) 1914 р.; б) 1915 р.; в) 1916 р.; г) 1917 р.

155. Образна назва Галичини кін. ХІХ ст. – поч. ХХ ст.:

- а) Українська Греція; б) Українська Швейцарія;
в) Український П'ємонт; г) Українська Швеція.

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ КІЛЬКОХ ПРАВИЛЬНИХ ВІДПОВІДЕЙ

156. Назвіть античні міста-держави Північного Причорномор'я:

- а) Ольвія; б) Миколаїв;
в) Пантікапей; г) Одеса; д) Херсонес.

157. До панівної верстви Київської Русі належали:

- а) смерди; б) закупи; в) бояри;

г) рядовичі; д) дружинники; е) холопи.

158. З яких класів і станів складалося українське суспільство в XIV-першій половині XVI ст.:

а) капіталісти; б) селяни; в) міщани;
г) духовенство; д) пролетаріат; е) козаки.

159. Які інститути речі Посполитої згідно Люблінської унії були спільними для Польщі й етнічної Литви:

а) король і великий князь; б) герб і печатка;
в) сейм і сенат; г) армія;
д) зовнішня політика; е) монета;
е) законодавство.

160. Назвіть прізвища вождів козацьких війн кінця XVI ст.:

а) І.Сірко; б) І.Сулима;
в) С.Наливайко; г) К.Косинський.

161. Під владою яких держав перебували українські землі напередодні Української національної революції XVII ст.:

а) Румунії; б) Угорщини;
в) Московського царства; г) Речі Посполитої;
д) Туреччини; е) Литви.

162. Відзначте факти, що відносяться до періоду правління Володимира Великого:

а) будівництво Десятинної церкви;
б) створення зводу законів «Руська правда»;
в) орієнтація на Візантію у зовнішній політиці;
г) запровадження християнства на Русі;
д) спроба об'єднати Правобережну та Лівобережну Україну.

163. Серед наведених тверджень про результати зовнішньо-політичної діяльності Данила Галицького виберіть правильні:

а) забезпечив свої права на «отчину» – Галицьку та Волинську землі – в поляків та угорців;
б) досяг порозуміння з монголо-татарами і не допустив плондрування ними своєї землі, хоч і мусив руйнувати укріплення міст;
в) приєднав до своєї держави землі Австрії та Угорщини;
г) схилив до союзу Литву;
д) приєднав до князівства Краків та Мазовію;
е) розбив лицарів-хрестоносців у битві під Дорогочином;
є) брав участь у хрестовому поході на монголо-татар.

164. Відзначте факти, що відносяться до періоду правління Ярослава Мудрого:

а) будівництво Софіївського собору;
б) Київське повстання;
в) заснування Києво-Печерської лаври;
г) Любецький з'їзд;
д) створення зводу законів «Руська правда».

165. Серед наведених тверджень про результати внутрішньої політики Данила Галицького виберіть правильні:

- а) досяг згоди з боярами і спільно з ними – через боярську раду – вирішував всі питання внутрішньої політики;
- б) здолав боярську опозицію і зміцнив князівську владу;
- в) захистив від боярської сваволі та надмірної експлуатації галицьких селян та міщан;
- г) запровадив нові повинності і збільшив залежність селян від великих землевласників;
- д) розбудував існуючі і заснував нові міста, заселивши їх іноземцями.

166. Вкажіть події історії України, що відбулися у XVI ст.:

- а) прийняття Другого та Третього Литовських статутів;
- б) заснування П.Могилою Лаврської школи при Києво-Печерському монастирі;
- в) Андрусівське перемир'я ;
- г) козацько-селянські повстання під проводом К.Косинського та С.Наливайка;
- д) створення першої Січі на о. Мала Хортиця.

167. Виберіть з наведених положень ті, які були записані у Зборівському трактаті:

- а) козацька територія обіймала Київщину, Чернігівщину і Брацлавщину;
- б) козацька територія обіймала Київщину;
- в) козацький реєстр становив 20 тис.;
- г) козацький реєстр становив 40 тис..

168. Результатом Української національної революції XVII ст. було:

- а) закріпачення українського селянства;
- б) масове покозачення селянства і міщанства;
- в) перехід українських земель під владу Польщі;
- г) визволення українських земель з-під влади Речі Посполитої;
- д) формування української державності;
- е) інкорпорація українських земель Російською імперією.

169. Серед перелічених прізвищ виберіть тих, хто був гетьманом на Лівобережжі у XVII ст.:

- а) І.Брюховецький;
- б) І.Скоропадський;
- в) П.Дорошенко;
- г) І.Самойлович;
- д) П.Калнишевський;
- е) І Мазепа;
- є) К.Розумовський;
- ж) І.Сірко.

172. Серед перелічених прізвищ виберіть тих, хто був гетьманом Правобережжя у XVII ст.:

- а) І.Брюховецький;
- б) П.Тетеря;
- в) П.Дорошенко;
- г) І.Самойлович;
- д) М.Ханенко;
- е) І Мазепа.

173. Які таємні політичні об'єднання дворянських революціонерів діяли в Україні в першій половині XIX ст.:

- а) Союз порятунку;
- б) Союз благоденства;
- в) Товариство об'єднаних слов'ян;
- г) Північне товариство;
- д) Південне товариство.

174. **Хто був засновником суспільно-культурного об'єднання «Руська трійця»:**
- а) М.Шашкевич;
 - б) І.Могилюцький;
 - в) І.Вагилевич;
 - г) І.Лавровський;
 - д) Я.Головацький.

175. **Які з перелічених земель, населених переважно українцями, не входили до складу Російської імперії:**
- а) Київщина;
 - б) Волинь;
 - в) Буковина;
 - г) Східна Галичина;
 - д) Полтавщина;
 - е) Таврія.

176. **Які з названих діячів були лідерами Української соціал-демократичної робітничої партії:**

177. **Із перелічених нижче суджень про причини громадянської війни в Україні у 1658-1659 рр. виберіть правильні:**
- а) загострення соціальних протиріч в українському суспільстві;
 - б) загострення релігійного конфлікту між православними та уніатами;
 - в) наростання незгод щодо зовнішньополітичної орієнтації України серед еліти та простолюду;
 - г) втручання сусідів України в її внутрішньополітичні справи.

178. **Вкажіть події, які відбувалися протягом другої половини XVII ст.**
- а) визнання П.Дорошенком та козацькою радою в Корсуні протекторату Османської імперії;
 - б) підписання Ю.Хмельницьким і московським урядом Переяславських статей;
 - в) Козацька (Чорна) рада у Ніжині;
 - г) національно-визвольне повстання на Правобережній Україні на чолі з С.Палієм.

179. **Вкажіть дати, які стосуються утворення перших політичних партій:**
- а) 1890 р.;
 - б) 1867 р.;
 - в) 1900 р.;
 - г) 1899 р.

ЗАВДАННЯ НА ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ (ЛОГІЧНІ ПАРИ)

180. **Встановіть відповідність між іменами князів та роками їх правління:**
- а) Ігор 1) 882-912 рр.
 - б) Святослав 2) 912-945 рр.
 - в) Ольга 3) 945-964 рр.
 - г) Олег 4) 964-972 рр.
 - д) Ярополк 5) 972-980 рр.

181. **Встановіть відповідність:**
- а) козаки, що осіли навколо Корсуня, Черкас, Канева та інших містечок порубіжних з Диким полем земель 1) низовики
 - б) козаки, що перебували на королівській службі і були вписані у спеціальні списки 2) городовики
 - в) козаки, що проживали нижче дніпровських 3)

порогів (між сучасними Дніпропетровськом і Запоріжжям) і гуртувалися на Січі
г) переселенці-українці, що проживали на Слобожанщині

реєстровці
4) черкеси

182. Встановіть відповідність:

а) повстання Марка Жмайла	1) 1620-1621 рр.
б) повстання П. Бута (Павлюка), Д. Гуні та Я. Острянина	2) 1625 р.
в) руйнування Кодака кошовим І. Сулимою	3) 1630 р.
г) повстання Т. Федоровича (Трясила)	4) 1635 р.
д) Хотинська війна	5) 1637-1638 рр.

183. Вкажіть, за часи правління яких київських князів відбулися зазначені події:

а) укладання перших дипломатичних договорів з Візантією	1) Ярослав
б) розгром Хозарського каганату	2) Володимир
в) запровадження християнства	3) Олег
г) створення «Руської правди»	4) Святослав

184. Визначіть, якими за формою правління були держави:

а) Тіра	1) монархія
б) Херсонес	2) республіка
в) Ольвія	3) конституційна монархія
г) Боспорське царство	4) парламентська республіка

185. Встановіть відповідність:

а) давній кам'яний вік	1) неоліт
б) середній кам'яний вік	2) енеоліт
в) новий кам'яний вік	3) палеоліт
г) мідно-кам'яний вік	4) мезоліт

186. Вкажіть, на яких територіях мешкали союзи племен східних слов'ян:

а) поляни	1) Західна Волинь
б) древляни	2) Дніпровське Лівобережжя
в) сіверяни	3) Південне Подніпров'я і Побужжя
г) уличі	4) Східна Волинь
д) хорвати	5) Київщина та Канівщина
е) волиняни (бужани)	6) Прикарпаття та Закарпаття

187. Встановіть відповідність подій і дат:

а) травень 1648 р.	1) битва під Берестечком
б) вересень 1648 р.	2) битва під Зборовом
в) серпень 1649 р.	3) битва під Батогом
г) червень 1651 р.	4) битва під Пилявцями
д) травень 1652 р.	5) битва під Корсунем

188. Встановіть відповідність:

а) 1672-1687 рр.	1) І.Брюховецький
б) 1659-1663 рр.	2) Д.Дорошенко
в) 1663-1668 рр.	3) Ю.Хмельницький
г) 1665-1676 рр.	4) І.Самойлович

189. Встановіть відповідність:

а) Глухівські статті	1) 1665 р.
б) Коломацькі статті	2) 1669 р.
в) «Березневі статті»	3) 1687 р.
г) Московські статті	4) 1654 р.

190. Встановіть відповідність:

а) Гадяцька угода	1) 1667 р.
б) Андрусівське перемир'я	2) 1686 р.
в) «Вічний мир»	3) 1687 р.
г) Коломацькі статті	4) 1658 р.

191. Вкажіть роки гетьманування:

а) І.Скоропадського	1) 1727-1734 рр.
б) Д.Апостола	2) 1687-1709 рр.
в) І.Мазепи	3) 1709-1722 рр.
г) К.Розумовського	4) 1750-1764 рр.

192. Дайте правильну відповідь: лідерами яких партій були:

а) Д.Дорошенко, О.Лотоцький	С.Єфремов,	Українська соціал-демократична робітничка партія (УСДРП)
б) В.Винниченко, М.Порш, С.Петлюра, Д.Антонович		2) Українська партія соціалістів революціонерів
в) П.Макаренко, Т.Луценко, М.Андрієвський		3) Українська радикально-демократична партія
г) М.Грушевський, П.Христюк, М.Залізник		4) Українська партія соціалістів-самостійників

193. Встановіть відповідність:

А. Правління Володимира Великого	1. видання «Уставу» (зміни та доповнення до «Правди Ярославичів»);
Б. Правління Володимира Мономаха	2. релігійна реформа;
В. Правління князя Святослава	3. будівництво Печерського монастиря;
Г. Правління Ярослава Мудрого	4. підкорення в'ятичів;
	5. запровадив «устава» та «уроки».

194. Співвіднесіть дати з подіями.

А. 1097 р.	1. хрещення Русі;
Б. 1187 р.	2. з'їзд князів у Любечі;
В. 988 р.	3. уперше вжито термін «Україна»;

- Г. 1051 р. 4. призначення київським митрополитом Іларіона;
5. повстання киян.

195. Встановіть відповідність:

- А. Обрання Галича столицею князівства; 1. князь Ярослав Осмомисл;
Б. перемога над хрестоносцями під Дорогочином; 2. князь Василько;
В. про нього згадується в «слові о полку Ігоревім»; 3. князь Данило Галицький;
Г. здобув Люблін, здійснював походи на Литву та Угорщину. 4. Лев Данилович;
5. Роман Мстиславович.

196. Співвіднесіть дати з подіями.

- А. 4 серпня 1385 р. 1. Городельська унія;
Б. 2 жовтня 1413 р. 2. Люблінська унія;
В. 1 липня 1569 р. 3. Грюнвальдська битва;
Г. 13 липня 1410 р. 4. Кревська унія;
5. Брестська унія.

196. Встановіть відповідність:

- А. Нестор 1. «Слово про закон і благодать»;
Б. Іларіон 2. «Повчання дітям»;
В. Володимир Мономах 3. «Повість минулих літ»;
Г. невідомий автор 4. «Слово о полку Ігоревім»;
5. «Руська Правда».

197. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1569 р. 1. Кревська унія;
Б. 1385 р. 2. другий Литовський статут;
В. 1566 р. 3. Люблінська унія;
Г. 1596 р. 4. Берестейська унія;
5. третій Литовський статут;

198. Встановіть відповідність:

- А. Князь К. Острозький 1. засновник Запорозької Січі;
Б. Дмитро Вишневецький 2. просвітитель, меценат, захисник православ'я
В. П. Конашевич-Сагайдачний 3. сотник князя Острозького, керівник козацько-селянського повстання, страчений у Варшаві;
Г. С. Наливайко 4. гетьман війська Запорозького доби «героїчних походів»;
5. останній кошовий отаман Запорозької Січі.

199. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. червень-серпень 1649 р. 1. битва під Батогом;
Б. травень 1652 р. 2. облога Львова;
В. вересень-жовтень 1648 р. 3. облога Збаража;
Г. вересень-грудень 1653 р. 4. облога Жванця;
5. битва під Пилявцями.

200. Встановіть відповідність:

- А. Городельська унія 1. утворення держави Річ Посполита;

- Б. Кревська унія 2. у Литві запроваджено польський адміністративний поділ;
В. Люблінська унія 3. Створення на території України греко-католицької уніатської церкви;
Г. Берестейська унія 4. об'єднання Польщі та ВКЛ в єдину державу внаслідок шлюбу польської королеви Ядвіги та литовського князя Ягайла;
5. захист прав православної віри.

201. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1657 р. 1. Зборівська угода;
Б. 1653р. 2. Корсунська угода;
В. 1658 р. 3. Жванецька угода;
Г. 1649 р. 4. Гадяцька угода;
5. Бучацький мир.

202. Установіть відповідність:

- А. Кошовий отаман 1. регулював витрати коштів Січі, зберігав «скарб і армату» у військовій скарбниці;
Б. Військовий суддя 2. Очолював артилерійську та фортифікаційну справу на Січі;
В. Військовий осавул 3. вирішував питання прийому козаків до війська або їх звільнення;
Г. Військовий обозний 4. підтримував дисципліну і порядок у війську, розподіляв платню та провіант;
5. зберігав ваги і міри на Січі.

203. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1709 р. 1. Прутський договір;
Б. 1693 р. 2. царський указ про заборону друкування українських книг;
В. 1711 р. 3. Полтавська битва;
Г. 1721 р. 4. повстання козаків на Запоріжжі;
5. створення конституції Пилипом Орликом.

204. Установіть відповідність:

- А. І. Брюховецький 1. Гадяцька угода;
Б. Д. Многогрішний 2. Московські статті;
В. Б. Хмельницький 3. Глухівські статті;
Г. І. Виговський 4. Білоцерківська угода;
5. Конотопські статті.

205. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1774 р. 1. Кючук-Кайнарджійський мирний договір;
Б. 1772 р. 2. другий поділ Речі Посполитої;
В. 1793 р. 3. перший поділ Речі Посполитої;
Г. 1791 р. 4. Яський мирний договір;
5. третій поділ Речі Посполитої.

206. Установіть відповідність:

- А. В. Голіцин 1. російський воєвода в Першому Кримському поході;
Б. І. Сірко 2. голова Малоросійської колегії.
В. П. Тетеря 3. уманський полковник, що підняв повстання проти Д. Дорошенка;
Г. М. Ханенко 4. гетьман Правобережної України;
5. кошовий отаман Січі;

207. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1812 р. 1. «Київська козащина»;
Б. 1829 р. 2. підписання Андріанопольського миру;
В. 1831 р. 3. підписання Бухарестського миру;
Г. 1855 р. 4. придушення польського повстання;
5. похід в «Таврію за волею».

208. Установіть відповідність:

- А. М. Залізник 1. президент другої Малоросійської колегії;
Б. П. Калнишевський 2. засланий на довічну каторгу в Нерчинськ у 1768 р.;
В. Г. Сковорода 3. прожив 112 років. Помер у монастирі в Росії;
Г. П. Рум'янцев 4. на його могилі викарбовано: «Світ ловив мене, але так і не спіймав»;
5. останній гетьман, генерал-фельдмаршал, президент Імператорської академії наук.

209. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1864 р. 1. земська реформа;
Б. 1862-1877 рр. 2. міська реформа;
В. 1861 р. 3. військова реформа;
Г. 1870 р. 4. аграрна реформа
5. освітня реформа

210. Установіть відповідність:

- А. Київ 1. «Понт Евксинський»
Б. Одеса 2. «Любов до істини»
В. Полтава 3. «З'єднаних слов'ян»
Г. Новгород-Волинський 4. «Товариство об'єднаних слов'ян»;
5. Південне товариство

211. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 4 серпня 1914 р. 1. початок «Брусиловського прориву»;
Б. 3 вересня 1914 р. 2. заснування «Союзу визволення України»;
В. 24 вересня 1914 р. 3. захоплення Львова російськими військами;
Г. 3 червня 1916 р. 4. бойове хрещення січових стрільців;
5. початок Першої світової війни.

212. Установіть відповідність:

- А. Лівобережні губернії 1. Катеринославська, Таврійська, Херсонська;
Б. Південні губернії 2. Київська, Подільська, Волинська;
В. Правобережні губернії 3. Полтавська, Чернігівська, Харківська;
Г. Галичина 4. Королівство Польське.

213. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. березень 1917 р. 1. перехід влади в Києві до Центральної Ради;
Б. листопад 1917 р. 2. 100-тисячна національна демонстрація в Києві;
В. травень 1917 р. 3. проголошення III Універсалу;
Г. жовтень 1917 р. 4. перший Всеукраїнський військовий з'їзд;
5. Всеукраїнський національний конгрес.

214. Установіть відповідність:

- А. жовніри 1. право на користування чужою власністю;
Б. дідичі 2. солдати;

- В.** сервітути **3.** поміщики;
Г. циркуляри **4.** товарне поміщицьке господарство, в якому використовувалася праця кріпаків;
5. писемні розпорядження підвідомчим закладам або підпорядкованим посадовцям

215. Співвіднесіть дати з подіями:

- А.** серпень 1918 р. **1.** проголошення Акту злуки ЗУНР та УНР;
Б. листопад 1918 р. **2.** другий Зимовий похід;
В. січень 1919 р. **3.** утворення українського національного союзу;
Г. листопад 1921 р. **4.** урочисте відкриття української академії наук;
5. прихід до влади Директорії.

216. Установіть відповідність:

- А.** А. Шептицький **1.** командир полку Українських січових стрільців;
Б. К. Левицький **2.** член ГУП;
В. Г. Коссак **3.** митрополит Української греко-католицької церкви;
Г. Є. Чикаленко **4.** голова Головної Української Ради;
5. член Спілки визволення України.

217. Співвіднесіть дати з подіями:

- А.** 1921 р. **1.** утворення СРСР;
Б. 1922 р. **2.** остаточний розгром махновців;
В. 1923 р. **3.** прийняття Конституції СРСР;
Г. 1924 р. **4.** проголошення курсу на індустріалізацію;
5. проголошення політики українізації.

218. Установіть відповідність:

- А.** I Універсал **1.** створення УНР;
Б. II Універсал **2.** проголошення незалежності УНР;
В. III Універсал **3.** проголошення Генерального Секретаріату вищим органом влади Тимчасового уряду в Україні;
Г. IV Універсал **4.** проголошення автономії України у складі Росії;
5. проголошення України республікою рад.

219. Співвіднесіть дати з подіями:

- А.** травень 1929 р. **1.** постанова ВУЦВК про перенесення столиці з Харкова в Київ;
Б. липень 1930 р. **2.** XI Всеукраїнський з'їзд рад і затвердження плану першої п'ятирічки;
В. січень 1934 р. **3.** постанова РНК УРСР і ЦК КП(б)У про обов'язкове вивчення російської мови в школах України з неросійською мовою навчання;
Г. квітень 1938 р. **4.** постанова ЦК ВКП (б) про загальне обов'язкове навчання;
5. «Шахтинська справа».

220. Установіть відповідність:

- А.** С. Петлюра **1.** голова Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету;
Б. А. Ніковський **2.** головний отаман військ УНР;
В. К. Левицький **3.** голова Українського національно-державного союзу;
Г. Г. Петровський **4.** голова Державного Секретаріату – першого українського уряду;
5. голова Директорії.

221. Співвіднесіть дати з подіями:

- А.** жовтень 1920 р. **1.** здобуття незалежності Карпатської України;
Б. липень 1924 р. **2.** виникнення української військової організації;
В. лютий 1929 р. **3.** запровадження двомовних шкіл;
Г. березень 1939 р. **4.** створення Організації українських націоналістів;
5. вбивство в Роттердамі керівника ОУН Є. Коновальця.

222. Установіть відповідність:

- А.** реквізиція **1.** примусове відчуження майна, яке здійснюється державною владою;
Б. репресії **2.** примусове вилучення державного майна громадян;
В. експропріація **3.** привласнення продуктів чужої праці;
Г. експлуатація **4.** каральні заходи, вжиті державними органами;
5. нічим не обмежена влада особи, групи, класу.

223. Співвіднесіть дати з подіями:

- А.** листопад 1939 р. **1.** партизанські з'єднання під командуванням С. Ковпака та О. Сабурова здійснили рейд Правобережною Україною;
Б. липень 1942 р. **2.** Західну Україну включено до складу УРСР;
В. жовтень 1942 р. **3.** визволення Києва від окупації;
Г. листопад 1943 р. **4.** територія України повністю окупована фашистами;
5. Акт відновлення української держави.

224. Установіть відповідність:

- А.** еміграція **1.** повернення націоналізованого державою майна колишнім власникам;
Б. денационалізація **2.** двомовний;
В. дискримінація **3.** виїзд за межі країни, зумовлений економічними, політичними або особливими причинами;
Г. ультраквістичний **4.** штучне обмеження або позбавлення прав чи переваг;
5. поділ землі на дрібні ділянки.

225. Співвіднесіть дати з подіями:

- А.** квітень 1945 р. **1.** «саморозпуск» УГКЦ;
Б. березень 1946 р. **2.** Україна – співзасновниця ООН на конференції у Сан-Франциско;
В. квітень-липень 1947 р. **3.** голод в Україні;
Г. 1946-1947 рр. **4.** операція «Вісла»;
5. грошова реформа.

226. Установіть відповідність:

- А.** Румунська провінція «Трансністрія» **1.** Львівська, Дрогобицька, Станіславська та Тернопільська області УРСР;
Б. дистрикт «Галичина» **2.** Донбас, Чернігівська, Сумська, Харківська області;
В. Рейхскомісаріат «Україна» **3.** Чернівецька та Ізмаїльська області УРСР, а також землі між Бугом і Дністром, які за німецько-румунським договором від 19 серпня 1941 р. передавалися Румунії;
Г. прифронтна зона **4.** більша частина українських земель (крім прифронтових), Крим, Орловська область Росії, деякі райони Білорусії.

227. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. червень 1956 р. 1. перша велика хвиля арештів інтелігенції, працівників культури, журналістів України;
- Б. лютий 1960 р. 2. усунення з посади першого секретаря ЦК КПРС М. С. Хрущова;
- В. жовтень 1964 р. 3. в Україні став до ладу перший атомний реактор;
- Г. серпень 1965 р. 4. постанова ЦК КПРС «Про подолання культу особи та його наслідки»;
5. запуск першого штучного супутника Землі.

228. Установіть відповідність:

- А. В. Кук 1. нарком закордонних справ;
- Б. Д. Мануїльський 2. голова Ради Міністрів УРСР;
- В. Д. Коротченко 3. митрополит УГКЦ;
- Г. Й. Сліпий 4. один із керівників збройного підпілля УПА;
5. перший секретар ЦК КПУ.

229. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. березень 1965 р. 1. схвалення Верховною Радою СРСР нової Конституції СРСР;
- Б. січень 1968 р. 2. пленум ЦК КПРС з питань розвитку сільського господарства;
- В. жовтень 1977 р. 3. проголошення Продовольчої програми;
- Г. травень 1982 р. 4. у журналі «вітчизна опубліковано роман О. Гончара «Собор»;
5. усунення П. Шелеста з посади першого секретаря ЦК КПРС.

230. Установіть відповідність:

- А. ідеологізація 1. нестача певного виду товарів порівняно з потребами;
- Б. підписанти 2. твори, видані всупереч офіційним заборонам;
- В. самвидав 3. ті, хто підписувався під листами протесту на захист жертв політичних репресій;
- Г. дефіцит 4. нав'язування суспільству певних ідей з боку правлячої партії;
5. особа, що не погоджується з панівною ідеологією.

231. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 24 серпня 1991 р. 1. початок «перебудови»;
- Б. квітень 1985 р. 2. перші альтернативні вибори до Верховної Ради;
- В. березень 1990 р. 3. запровадження товарів за картками споживача з купонами;
- Г. листопад 1990 р. 4. Акт проголошення незалежності України;
5. Декларація про Державний суверенітет України.

232. Установіть відповідність:

- А. І. Юхновський 1. перший секретар КПУ в 1991 р.;
- Б. В. Фокін 2. голова «Народної Ради» в 1990 р.;
- В. Л. Кравчук 3. голова ради міністрів УРСР в 1990 р.;
- Г. С. Гуренко 4. президент України з 1991 – 1994 рр.;
5. президент Академії наук України.

233. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1991 р. 1. прийнято закон України «Про загальну середню освіту»;
- Б. 1992 р. 2. Україна стала членом Ради Європи;
- В. 1995 р. 3. заснування Збройних сил України;
- Г. 1999 р. 4. створення української православної церкви Київського патріархату;
5. прийняття конституції України.

234. Установіть відповідність:

- А. гласність 1. забезпечення гарантованих Конституцією громадянських прав;
Б. суверенітет 2. можливість отримання правдивої інформації;
В. лібералізація 3. підкуп державних і політичних діячів;
Г. корупція 4. цілковита незалежність держави від інших держав у її
внутрішній та зовнішній політиці;
5. перевищення видатків над доходами в рамках державного
бюджету.

235. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. VII ст. до н. е. 1. трипільська культура;
Б. III-V ст. н. е. 2. поява скіфів на території сучасної України;
В. II ст. до н. е. - II ст. н. е. 3. черняхівська культура;
Г. IV-III тис. до н. е. 4. зарубинецька культура;
5. чорноліська культура.

236. Установіть відповідність:

- А. Зборівська угода 1. реєстр скорочено до 20 тис. козаків. Решта селян мали повернутись до своїх панів.
Б. Білоцерківська угода 2. реєстр у 40 тис. козаків, зберігалися вольності Війська Запорозького;
В. Березневі статті 3. припинення воєнних дій між Польщею та Росією;
Г. Віленське перемир'я 4. реєстр у 60 тис. козаків, підтвержені права та привілеї Війська Запорозького
5. українські землі поділені між Московією та Польщею по Дніпру.

237. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 980 р. 1. укладання «Правди Ярославичів»;
Б. 1072 р. 2. Любецький з'їзд князів;
В. 1097 р. 3. початок князювання Володимира Мономаха;
Г. 1113 р. 4. початок князювання Володимира Великого;
5. пограбування Києва військом Андрія Боголюбського.

238. Установіть відповідність:

- А. Чернівецька область 1. Брацлавщина
Б. Харківська, Донецька, Луганська, Сумська область 2. Гетьманщина
В. Вінницька область 3. Буковина
Г. Чернігівська та Полтавська область 4. Слобожанщина
5. Галичина

239. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1199 р. 1. об'єднання Галицького та Волинського князівств;
Б. 1236 р. 2. битва на р. Калці;
В. 1340 р. 3. похід хана Батия на Русь;
Г. 1223 р. 4. розпад Галицько-волинської держави;

239. Установіть відповідність:

- А. Правобережна Україна 1. утворення Малоросійської губернії
Б. Південна (Степова) Україна 2. створення Київської, Подільської, Волинської губернії
В. Лівобережна Україна (Гетьманщина) 3. створення Харківського намісництва
Г. Слобожанщина 4. створення Новоросійської губернії

5. «Королівство Галичина і Людомерія»

241. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1199 р. 1. хрещення Русі;
Б. 1072 р. 2. об'єднання Галицького та Волинського князівств;
В. 988 р. 3. битва на р. Калці;
Г. 1223 р. 4. укладання «Правди Ярославичів»;

242. Установіть відповідність:

- А. М. Руденко 1. президент Академії наук УРСР;
Б. Й. Тереля 2. лідер Української Гельсінської спілки;
В. Б. Патон 3. головний редактор журналу «Український вісник»;
Г. В. Чорновіл 4. лідер релігійних дисидентів;
5. кінорежисер, що поставив фільми «Вавилон ХХ», «Білий птах з чорною відзнакою»

243. Співвіднесіть дати з подіями.

- А. 1569 р. 1. Грюнвальдська битва;
Б. 1413 р. 2. другий Литовський статут;
В. 1566 р. 3. Люблінська унія;
Г. 1410 р. 4. Городельська унія.

244. Установіть відповідність:

- А. Тіра, Ольвія, Херсонес 1. Геродот поділив їх на 4 групи;
Б. скіфські племена 2. володіли технікою виготовлення глиняного посуду;
В. трипільська культура 3. грецькі міста-колонії;
Г. сарматські племена 4. існування культу коня та приватної власності на худобу;
5. першими на території України почали використовувати залізо.

245. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1657 р. 1. облога Львова;
Б. вересень-жовтень 1648 р. 2. Корсунська угода;
В. 1658 р. 3. облога Жванця;
Г. вересень-грудень 1653 р. 4. Гадяцька угода;

246. Установіть відповідність:

- А. Королівство Польща й ВКЛ утворили союз і завдали поразки Тевтонському ордену 1. Кревська унія
Б. об'єднання ВКЛ та Польського королівства 2. утворення Кримського ханства
В. розпад Золотої Орди 3. Грюнвальдська битва
Г. автономія Литви, зрівняння в правах польської та литовської знаті 4. Городельська унія
5. Флорентійська унія

247. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1833-1837 рр. 1. Діяльність Кирило-Мефодієвського братства;
Б. 1863 р. 2. Видання Емського указу, що забороняв друкування текстів українською мовою та ввезення їх з-за кордону;
В. 1876 р. 3. Діяльність «Руської Трійці»;

- Г. 1846-1847 рр. 4. Валуєвський циркуляр про заборону друку українською мовою наукових, шкільних та релігійних видань.
5. Столипінська аграрна реформа.

248. Установіть відповідність:

- А. поляни 1. розселилися по р. Оці;
Б. в'ятичі 2. між р. Десною та р. Рось;
В. уличі 3. на Заході сучасної України;
Г. дуліби 4. на р. Дніпро та Південний Буг;
5. між Дніпром і Доном.

249. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 28 червня 1996 р. 1. Всеукраїнський референдум на підтримку Акту незалежності України. Обрання президентом України Л. Кравчука;
Б. 19-21 серпня 1991 р. 2. вибори президента України. «Помаранчева революція». Перемога В. Ющенка.
В. 7-8 грудня 1991 р. 3. спроба державного перевороту в СРСР;
Г. жовтень-грудень 2004 р. 4. ухвалення рішення про припинення існування СРСР. Утворення СНД;
5. прийняття Конституції України

250. Установіть відповідність:

- А. обозний 1. керівник фінансових справ;
Б. осавул 2. керівник артилерії;
В. хорунжий 3. помічник гетьмана у військових справах;
Г. підскарбій 4. охоронець бойового прапора;
5. очолював січову канцелярію.

251. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1667 р. 1. Коліївщина.
Б. 1687 р. 2. Остаточна ліквідація царським урядом Запорізької Січі.
В. 1768 р. 3. Початок гетьманування І. С. Мазепи.
Г. 1775 р. 4. Андрусівське перемир'я.

252. Установіть відповідність:

- А. Нестор 1. «Слово про закон і благодать»;
Б. Іларіон 2. «Повчання дітям»;
В. Володимир Мономах 3. «Повість минулих літ»;
Г. Невідомий автор 4. «Слово о полку Ігореві»;
5. «Руська Правда».

253. Установіть відповідність:

- А. І. Борецький 1. засновник Острозької академії;
Б. І. Вишенський 2. відомий письменник-полеміст;
В. В.-К. Острозький 3. людина, що відновила Київську митрополію;
Г. І. Федоров 4. першодрукар;
5. автор поеми «Роксоланія».

254. Установіть відповідність:

- А. Г. Сковорода 1. архітектура;
Б. В. Растреллі 2. наукові знання;

- В. І. Галятовський 3. література;
Г. М. Березовський 4. музика;
5. живопис.

255. Установіть відповідність:

- А. М. Берлінський 1. «Історія Малоросії»;
Б. О. Бодянський 2. «Малороссийские песни»;
В. М. Маркевич 3. «Краткое описание Киева»;
Г. М. Максимович 4. «Історія Русів»;
5. «История Малой России».

256. Установіть відповідність:

- А. М. Коцюбинський 1. «Земля», «Царівна»;
Б. Леся Українка 2. «Кам'яний хрест», «Дорога»;
В. О. Кобилянська 3. «Тіні забутих предків», «Сміх»;
Г. В. Стефаник 4. «Лісова пісня», «В пущі»;
5. «Борислав сміється».

257. Установіть відповідність:

- А. П. Тичина 1. «Заспів»;
Б. В. Чумак 2. «Удари молота і серця»;
В. В. Блакитний 3. «Червона зима»;
Г. В. Сосюра 4. «Сонячні кларнети»;
5. «Картка»

258. Установіть відповідність:

- А. література 1. «Асоціація панфутуристів»;
Б. мистецтво 2. «Гарт»;
В. музика 3. «Березіль»;
Г. театр 4. Товариство ім. П. Леонтовича;
5. «Арсенал».

259. Установіть відповідність:

- А. Ю. Кондратюк 1. генетика й селекція;
Б. М. Вавилов 2. математика;
В. М. Гамалія 3. космонавтика;
Г. М. Крилов 4. епідеміологія;
5. історія.

260. Установіть відповідність:

- А. література 1. Н. Ужвій;
Б. образотворче мистецтво 2. Д. Клебанов;
В. музичне мистецтво 3. М. Глущенко;
Г. кіномистецтво 4. О. Гончар;
5. Т. Лисенко.

261. Установіть відповідність:

- А. В. Некрасов 1. «Любів Україну»;
Б. М. Стельмах 2. «Богдан Хмельницький»;
В. В. Сосюра 3. «В окопах Сталінграда»;
Г. К. Данькевич 4. «Київські оповідання»;
5. «Прапорonosці».

262. Установіть відповідність:

А. І. Миколайчук	1. «Тривожний місяць вересень»;
Б. Л. Осика	2. «Вавилон - ХХ»;
В. Л. Биков	3. «Криниця для спраглих»;
Г. Ю. Ілленко	4. «У бій ідуть лише старі»;
	5. «Тіні забутих предків».

263. Установіть відповідність:

А. Л. Каденюк	1. володар нагороди «Золотий м'яч» у 2005 р.;
Б. Я. Клочкова	2. переможець «Євробачення - 2004»;
В. А. Шевченко	3. переможець на Олімпіаді в Афінах (2004) з плавання;
Г. Р. Лижичко	4. перший космонавт незалежної України;
	5. чемпіон світу з шахів.

264. Установіть відповідність:

А. Остромирове Євангеліє	1. писання отців православної церкви
Б. Повчання	2. найдавніша давньоцерковно-слов'янська пам'ятка східнослов'янської редакції;
В. «Бджоли»	3. літопис язичницьких жерців IX ст.;
Г. «Велес книга»	4. збірники думок з святого письма;
	5. життя святих за датами їх народження.

265. Установіть відповідність:

А. мозаїка	1. хімічне протравлення срібних виробів задля створення темного фону, на якому викарбовувався орнамент;
Б. чернь	2. напаявання дротом мальовничих візерунків;
В. скань	3. впаювання золотих або срібних кульок на поверхню прикрас;
Г. зернь	4. зображення зі смальти (сплав свинцю і скла);
	5. зображення мінеральними фарбами по сирій штукатурці.

266. Установіть відповідність:

А. Заблудівська друкарня	1. «Часословець», «Псалтир»;
Б. Львівська друкарня	2. «Біблія»;
В. Острозька друкарня	3. «Євангеліє Учительное», «Псалтир»;
Г. Лаврська друкарня	4. «Апостол»; «Азбука»;
	5. «Часовник».

267. Установіть відповідність:

А. Г. Смотрицький	1. «Протестація»;
Б. М. Смотрицький	2. «Порада»;
В. І. Вишенський	3. «Ключ царства небесного»;
Г. І. Борецький	4. «Тренос»;
	5. «Про єдність церкви божої».

268. Установіть відповідність:

А. І. Мартос	1. пам'ятник Б. Хмельницькому у Києві (1888 р.);
Б. Л. Позен	2. погруддя Т. Шевченка, О. Пушкіна;
В. П. Забіла	3. «Кобзар», «запорожець у розвідці»;
Г. М. Микешин	4. надгробок гетьману К. Розумовському;
	5. пам'ятник князю Володимирі.

269. Установіть відповідність:

А. М. Старицький	1. «Доки сонце зійде , роса очі виїсть»;
Б. М. Кропивницький	2. «Сто тисяч»;
В. І. Карпенко-Карий	3. «Маруся Богуславка»
Г. Т. Шевченко	4. «Енеїда»;
	5. «Назар Стодоля».

270. Установіть відповідність:

А. Тома де Томон	1. оперний театр у Києві;
Б. В. Шретер	2. оперний театр у Одесі;
В. З. Горголевський	3. будинок резиденції митрополита Буковини;
Г. Й. Главка	4. оперний театр у Львові;
	5. палац К. Розумовського.

271. Установіть відповідність:

А. В. Вернадський	1. біологія, патофізіологія;
Б. Є. Патон	2. офтальмологія;
В. О. Богомолець	3. електрозварювання та мостобудування;
Г. В. Філатов	4. геохімія, радіогеологія;
	5. кардіологія.

272. Установіть відповідність:

А. Символізм	1. М. Зеров, М. Драй-Хмара, Ю, Клен;
Б. Футуризм	2. М. Яловий, О. Досвітній, Ю. Яновський;
В. Неокласики	3. О. Олесь, М. Вороний, Г. Чупринка;
Г. ВАПЛІТЕ	4. М. Бажан, Ю. Яновський, М. Семенко;
	5. О. Теліга, Є. Маланюк, Ю. Липа.

273. Установіть відповідність:

А. О. Олесь, М. Вороний, Г. Чупринка;	1. «Аспандут»;
Б. М. Бажан, Ю. Яновський, М. Семенко;	2. «Гарт»;
В. М. Яловий, О. Досвітній, Ю. Яновський;	3. «Плуг»;
Г. С. Пилипенко, А. Головка, П. Панч.	4. «Музагет»;
	5. «ВАПЛІТЕ».

274. Установіть відповідність:

А. Скульптура	1. М. Бойчук, О. Шовкуненко, М. Бурачек;
Б. Архітектура	2. Б. Кратко, І. Кавалерідзе, С. Литвиненко;
В. Музика	3. О. Вербицький, В. Заболотний, П. Альошин;
Г. Живопис	4. Л. Ревуцький, Б. Лятошинський, М. Вериківський;
	5. О. Теліга, Є. Маланюк, Ю. Липа.

275. Установіть відповідність:

А. О. Довженко	1. «Отаман Хміль», «Остап Бандура»;
Б. П. Чардинін	2. «Шведський сірник», «Вендетта»;
В. Л. Курбас	3. «Ягідка кохання», «Земля», «Звенигора»;
Г. В. Гардін	4. «Тарас Шевченко», «Черевички»;
	5. «Кармалюк», «Нічний візник», «Арсенальці».

276. Установіть відповідність:

А. Автор праці «Історія України-Русі»	1. Д. Багалій;
Б. Видатний дослідник історії запорозького козацтва	2. М. Грушевський;

- В. Автор фундаментальних праць з історії Слобідської України 3. О. Єфименко;
Г. Автор праці «Історія українського народу» 4. Д. Яворницький;
5. В. Винниченко

277. Установіть відповідність:

- А. Правління Володимира Великого 1. видання «Уставу» (зміни та доповнення до «Правди Ярославичів»);
Б. Правління Володимира Мономаха 2. релігійна реформа;
В. Правління князя Святослава 3. будівництво Печерського монастиря;
Г. Правління Ярослава Мудрого 4. підкорення в'ятичів;
5. запровадив «устави» та «уроки».

278. Установіть відповідність:

- А. плінфа 1. образотворче мистецтво;
Б. ікона 2. театральне мистецтво;
В. скоморохи 3. архітектура;
Г. кирилиця 4. література;
5. скульптура.

279. Установіть відповідність:

- А. І. Котляревський 1. «Пан Халявський», «Конотопська відьма»;
Б. П. Гулак-Артемівський 2. «Великий льох», «Утоплена»;
В. Т. Шевченко 3. «Москаль-чарівник», «Наталка Полтавка»
Г. Г. Квітка-Основ'яненко 4. «Солопій та Хівря», «Пан та Собака»;
5. «Цар Наливай», «Петро Сагайдачний».

280. Установіть відповідність:

- А. М. Вербицький 1. «Мазепа»; «Майська ніч»;
Б. П. Ніщинський 2. «Коза-дереза»; «Пан Коцький»
В. М. Лисенко 3. «Заповіт», «Ще не вмерла Україна»;
Г. П. Сокальський 4. «Вечорниці»; «Назар Стодоля»;
5. «Земле моя»; «Знов весна».

281. Установіть відповідність:

- А. Бароко 1. будинок з химерами в Києві;
Б. Рококо 2. собор Св. Юра у Львові;
В. Класицизм 3. башта Корнякта (арх. П. Барбон);
Г. Модерн 4. дзвіниця Києво-Печерської Лаври (арх. Шедель)
5. Миколаївський костел у Києві.

282. Установіть відповідність:

- А. В. Боровиковський 1. «Живописна Україна»;
Б. І. Сошенко 2. «Запорожці пишуть листа турецькому султану»;
В. Т. Шевченко 3. «Портрет бабусі М. Чалого»;
Г. І. Репін 4. «Катерина»;
5. «Русалки».

283. Установіть відповідність:

- А. Н. Білоконь 1. «Козацька могила»;
Б. К. Білокур 2. «Тече вода з-під явора»;
В. М. Примаченко 3. «Роман та Оксана»;
Г. М. Тимченко 4. «Рожі і троянди»;

5. «Квіти України».

284. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 988 р. 1. Призначення київським митрополитом Іларіона;
Б. 1187 р. 2. Початок будівництва церкви Богородиці в Києві;
В. 1051 р. 3. запровадження християнства на Русі;
Г. 989 р. 4. Найдавніша згадка назви «Україна» в літописі;
 5. «Устав» Володимира Мономаха.

285. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 989-996 рр. 1. Спорудження Софійського собору, Золотих воріт у Києві;
Б. 1017-1037 рр. 2. Створення «Ізборника Святослава»;
В. 1056-1057 рр. 3. Спорудження Десятинної церкви;
Г. 1073 рр. 4. Створення Остромирова Євангелія;
 5. Створення «Слова о полку Ігоревім».

286. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1073-1078 рр. 1. Укладення Нестором першої редакції «Повісті минулих літ»
Б. 1157 рр. 2. Створення «Слова о полку Ігоревім»;
В. 1113 рр. 3. Будівництво Успенського собору в Галичі;
Г. 1187 рр. 4. Будівництво Успенського собору Печерського монастиря в
Києві;
 5. Спорудження Десятинної церкви.

287. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1489 рр. 1. Видання в Кракові Ш. Фіолем перших українських друкованих
книг;
Б. 1397 рр. 2. перша документальна згадка про козаків у писемних
джерелах
В. 1491 рр. 3. Київський псалтир – вершина книжкової мініатюри;
Г. 1187 рр. 4. Створення «Слова о полку Ігоревім»;
 5. Найдавніша згадка назви «Україна» в літописі.

288. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1582 р. 1. Утворення греко-католицької церкви;
Б. 1596 р. 2. Заснування Київського братства та школи при ньому;
В. 1615 р. 3. Відновлення православної ієрархії. І. Борецький;
Г. 1620 р. 4. Запровадження в Речі Посполитій нового – григоріанського
календаря;
 5. Люблінська унія.

289. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1556-1561 рр. 1. Заснування у Львові Успенського братства та братської
школи;
Б. 1576-1578 рр. 2. Початок діяльності братської школи в Києві;
В. 1586 рр. 3. Створення Пересопницького Євангелія;
Г. 1615 рр. 4. Заснування К. Острозьким друкарні та школи;
 5. Відновлення православної ієрархії. І. Борецький;

290. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1646 рр. 1. Видання І. Федоровим «Апостола»;

- Б. 1574 рр. 2. Видання «Граматики» М. Смотрицького;
В. 1581 рр. 3. Видання «Требника» П. Могили;
Г. 1619 рр. 4. Видання «Острозької Біблії»;
5. Видання «Адельфотес».

291. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1672-1673 рр. 1. Літопис Самійла Величка;
Б. 1648-1702 рр. 2. «Хроніка з літописців стародавніх»;
В. 1710 рр. 3. Літопис Самовидця;
Г. 1648-1700 рр. 4. Літопис Г. Граб'янки;
5. «Синопис».

292. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1789 рр. 1. Відкриття університету у Харкові;
Б. 1805 р. 2. Вихід у світ «Енеїди» і. Котляревського;
В. 1814-1861 рр. 3. Діяльність «Кирило-Мефодіївського братства»;
Г. 1846-1847 рр. 4. Життя та діяльність Т. Г. Шевченка;
5. Життя та діяльність Г. С. Сковороди.

293. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1840 р. 1. Видання альманаху «Русалка Дністрова»;
Б. 1833-1838 рр. 2. Діяльність «Кирило-Мефодіївського братства»;
В. 1836 р. 3. Вийшов у світ «Кобзар» Т. Г. Шевченка;
Г. 1846-1847 рр. 4. Діяльність «Руської трійці»;
5. Вихід у світ «Енеїди» і. Котляревського.

294. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1861 р. 1. Емський указ;
Б. 1863 р. 2. вихід першої української газети «Зоря галицька»;
В. 1876 р. 3. заснування «Київської громади»;
Г. 1848 р. 4. Валуєвський циркуляр;
5. Вийшов у світ «Кобзар» Т. Г. Шевченка.

295. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1918 р. 1. утворення автокефальної православної церкви;
Б. 1920 р. 2. заснування Української академії наук;
В. 1921р. 3. курс на українізацію;
Г. 1923 р. 4. Створення української капели «Думка»;
5. вихід першої української газети «Зоря галицька».

296. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1954 р. 1. Здійснено космічний політ за участю першого українського космонавта П. Поповича;
Б. 1946 рр. 2. УРСР стала членом ЮНЕСКО;
В. 1962 рр. 3. Підпорядкування греко-католицької церкви в Україні Російській православної церкви;
Г. 1965 р. 4. заснування Української академії наук.
5. Вихід у самвидаві праці І. Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?».

297. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1976 р. 1. Затвердження ВР України Державного Гімну;

- Б. 1989 р. 2. Заснування Української Гельсінської спілки;
В. 1992 р. 3. космічний політ за участю першого космонавта незалежної України
Л. Каденюка;
Г. 1997 р. 4. Закон «Про державний статус української мови»;
5. УРСР стала членом ЮНЕСКО.

299. Співвіднесіть дати з подіями:

- А. 1991 р. 1. Прийняття ВР України Конституції України;
Б. 1992 р. 2. Прийняття ВР УРСР Акта про державну незалежність України;
В. 1996 р. 3. Затвердження ВР України малого гербу держави у вигляді тризуба;
Г. 1990 р. 4. Закон «Про державний статус української мови»;
5. Прийняття ВР УРСР Декларації про державний суверенітет

України;

**ЗАВДАННЯ НА ВСТАНОВЛЕННЯ ПРАВИЛЬНОЇ ХРОНОЛОГІЧНОЇ АБО
ЛОГІЧНОЇ ПОСЛІДОВНОСТІ**

195. Розташуйте події у хронологічній послідовності:

- а) заселення Подніпров'я та Причорномор'я племенами скіфів;
б) боротьба антів з племенами гунів;
в) боротьба антів з племенами готів;
г) заселення Причорномор'я племенами кіммерійців;
д) прихід у Причорномор'я племен сарматів.

**196. Встановіть хронологічну послідовність згаданих подій
середньовічної історії України-Руси:**

- а) прийняття християнства як державної релігії Русі;
б) утвердження на великокняжому престолі династії Рюриковичів;
в) розгром Хазарського каганату та Болгарського царства русичами;
г) прийняття «Руської правди» – першого кодексу законів Русі;
д) проведення Любецького з'їзду князів;
е) об'єднання Галичини і Волині під владою однієї княжої династії;
є) коронація галицько-волинського володаря з благословення Папи Римського.

197. Розташуйте події у хронологічній послідовності:

- а) Городельська унія б) Берестейська унія
в) Люблінська унія г) Кревська унія

198. Розташуйте події у хронологічній послідовності:

- а) участь козаків у переможній битві під Хотином
б) повстання під проводом С.Наливайка та К.Косинського
в) повстання під проводом Т.Федоровича
г) повстання під проводом М.Жмайла
д) повстання під проводом І.Сулими
е) прийняття Ординації Війська Запорозького

199. Розташуйте події у хронологічній послідовності:

- а) просування готів у Північне Причорномор'я;
б) виникнення Антського племінного союзу;
в) вторгнення племен аварів у Причорномор'я;
г) розселення сарматів;
д) Скіфська держава.

198. Розставте події у хронологічній послідовності:

- а) битва на річці Калці;
- б) хрещення Київської Русі;
- в) Ярослав Мудрий;
- г) походи руських князів на Візантію;
- д) “Повість минулих літ”.

199. Встановіть послідовність подій:

- а) морські походи козацтва на чолі з гетьманом П.Конашевичем-Сагайдачним;
- б) православний та уніатський собори в Бересті. Утворення Греко-католицької церкви на уніатському соборі;
- в) облога й розорення Києва ордами монгольського хана Батия;
- г) перший козацький реєстр.

200. Встановіть послідовність подій:

- а) князювання у Києві Володимира Мономаха;
- б) серія героїчних морських походів козацтва на турецькі фортеці;
- в) утворення Галицько-Волинської держави;
- г) Любецький з'їзд князів.

201. Встановіть послідовність подій:

- а) заснування князем Д.Вишнівецьким на о. Мала Хортиця Запорозької Січі;
- б) князювання Володимира Ольгердовича в Києві;
- в) обрання київським митрополитом П.Могили;
- г) укладання Городельської унії

202. Розташуйте події у хронологічній послідовності:

- а) битва під Батогом;
- б) укладання Білоцерківського договору;
- в) битва під Пилявцями;
- г) битва під Жовтими Водами;
- д) битва під Берестечком;
- е) Зборівський трактат.

203. Розташуйте імена українських діячів XVIII ст. у логічній послідовності:

- а) П.Полуботок;
- б) І.Скоропадський;
- в) К.Розумовський;
- г) І.Мазепа;
- д) Д.Апостол.

ЗАВДАННЯ ВІДКРИТОЇ ФОРМИ З КОРОТКОЮ ВІДПОВІДДЮ

204. У Києві збудовано Золоті ворота, Софіївський собор, засновано першу на Русі бібліотеку за часів князювання

205. Про яку історичну епоху йдеться в тексті?

«Епоха, що характеризувалася переходом первісних людей до відтворювального

господарства (розвивалося рільництво, тваринництво, гончарство, ткацтво, обробка дерева й кістки), значним ускладненням знарядь праці (використовувалися сокира, тесло, пила, серп), зростанням значення сім'ї, появою першопочатків релігії»

206. Яким терміном визначається період первіснообщинного ладу, що характеризувався домінантною роллю чоловіка в родині й суспільстві, що забезпечувало першочергове право на розпорядження матеріальними ресурсами певної суспільної групи, доступ до влади, значний вплив на духовне життя спільноти?

207. Союз племен тюркської мовної групи, що наприкінці IV ст. вторгся в Східну Європу, підкорив готів і, розселившись у Середньо дунайській низовині, постійно загрожував Римській імперії, називався

208. Про кого йде мова? «Обманом захопив Київ, убивши, згідно з «Повістю временних літ», законних князів. Правив як регент при малолітньому спадкоємці, але поведився як повновладний володар над полянами, древлянами, сіверянами і радимичами, а з уличами і тиверцями воював».

209. Про кого йде мова?

Виходець із знатного молдавського роду, навчався у Львівській братській школі та університетах Західної Європи. Став архімандритом Києво-Печерського монастиря, згодом – митрополитом Київським, реформував Руську православну церкву, заснував Київську колегію».

210. Чия це біографія?

«Народився в родині українського шляхтича, навчався у Львівській єзуїтській колегії, брав участь у битві під Цецорою (1620 р.), де потрапив у полон, приймав участь у козацьких повстаннях проти поляків та морських походах козаків на турків, побував на службі у французького короля, аж до кінця свого життя обіймав високі посади в козацькому війську, мав славу талановитого полководця, політика й дипломата, довгий час очолював процес державного будівництва в Україні.»

211. Яка назва використовувалася як для визначення форми організації державної влади Лівобережної України, так і для назви території України, що перебувала під протекторатом Росії від 1654 р. протягом другої половини XVII – XVIII ст.?

212. Програмний документ Південного товариства декабристів, укладений П.Пестелем, носив назву

213. Автором «Пактів і Конституції прав і вольностей Війська Запорозького» був

214. Гетьман _____ підписав Гадяцький трактат, за яким Україна входила до складу Речі Посполитої під назвою Руське князівство на рівних правах.

Перелік питань перевірки знань студентів з курсу « Історія та культура України »

1. Найдавніше історичне минуле України: суспільна організація та господарство за часів палеоліту-неоліту.
2. Трипільська культура.
3. Перші етноси на території України: кіммерійці, скіфи, сармати.
4. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
5. Стародавні слов'яни на теренах України. Перші згадки, прабатьківщина та формування державності східних слов'ян.
6. Походження назви « Русь » та « Україна ».
7. Передумови виникнення державності Київська Русь.
8. Державний устрій та соціально-економічний розвиток Київської Русі.
9. Основні напрями і форми зовнішньої політики Київської Русі та її наслідки.
10. Дохристиянська Київська Русь: економічний та соціально-політичний устрій, зовнішня політика.
11. Запровадження християнства в Київській Русі та його значення в утвердженні давньоруського суспільства.
12. Причини та наслідки розпаду Київської Русі.
13. Галицько-Волинська держава – спадкоємниця Київської Русі.
14. Статус українських земель та їх визначальний вплив на формування Литовсько-Руської держави.
15. Захоплення українських земель Річчю Посполитою. Унії.
16. Виникнення українського козацтва.
17. Запорозька Січ в історії української державності.
18. Реєстрове козацтво.
19. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої половини XVII ст.
20. Причини, характер і рушійні сили Національно-визвольної війни 1648-1657 рр.
21. Б. Хмельницький – фундатор української козацької держави.
22. Формування української державності в ході Визвольної війни середини XVIII ст.
23. Україно-російська угода 1654 р.: причини, умови та політико-правове значення.
24. Руїна : причини, суть, наслідки.
25. Зовнішньополітичні орієнтації українських гетьманів у період Руїни.
26. Україна в умовах Північної війни. Гетьман І.С. Мазепа.
27. П. Орлик та його Конституція.
28. Наступ Російської імперії на права України за часів Петра I.
29. Гетьманщина в середині XVIII ст. Реформи гетьмана Кирила Розумовського.
30. Ліквідація Запорозької Січі, подальша доля українського козацтва. П. Калнишевський.
31. Гайдамацький рух. Коліївщина.
32. Кирило-Мефодіївське братство: програмні документи та діяльність.
33. Феномен Т. Шевченка в українській історії.
34. Суспільно-політичний та національний рух на західноукраїнських землях. «Руська Трійця ».
35. Політика Російського самодержавства в царині національно-культурного життя України (XIX ст.).
36. Україна в роки Першої світової війни.
37. Створення Української Центральної Ради.

38. Універсали Центральної Ради : еволюція українського державотворення.
39. Зовнішня політика Центральної Ради. Брест - Литовський мирний договір.
39. Західноукраїнська Народна Республіка. Взаємовідносини між УНР та ЗУНР.
40. Українська держава часів гетьманату Павла Скоропадського.
41. Внутрішня та зовнішня політика Директорії.
42. Значення української революції 1917 – 1920 рр. Причини її поразки.
43. Утвердження радянської влади в Україні, її соціально-економічна та національна політика (1917 – 1920 рр.).
44. Утворення СРСР. Вхідження радянської України до союзної держави СРСР : проблеми політичної правосуб'єктності.
45. Соціально-економічне і політичне становище України на початку 1920-х рр. Голод 1921 – 1923 рр.
46. Україна в умовах НЕПу.
47. Національна політика в Україні в 1920-х рр. « Українізація ».
48. Організація Українських Націоналістів.
49. Західно-українські землі в 1920-1930-і рр.
50. Індустріалізація в Україні : позитивні та негативні наслідки.
51. Колективізація українського села, її особливості, методи здійснення, соціальні та демографічні наслідки.
52. Причини та наслідки голодомору в Україні (1932 – 1933 рр.).
53. Завершення формування тоталітарної системи (30- і рр. XX ст.).
54. Українське питання напередодні та на початку Другої світової війни.
55. Возз'єднання українських земель та « радянська » на західноукраїнських землях.
56. Німецько-фашистський окупаційний режим в Україні та всенародний рух опору на тимчасово окупованій території України.
57. ОУН-УПА в роки Другої світової війни та в повоєнний період.
58. Внесок українського народу в перемогу над фашизмом.
59. Західноукраїнські землі у повоєнні роки. Операція «Вісла».
60. Відродження народного господарства України в повоєнний період.
61. Україна на міжнародній арені після Другої світової війни. Участь у створенні ООН та інших міжнародних організацій.
62. Суспільно-політичне життя в Україні у 1940 – 1950-х рр.
63. Економічний розвиток і суспільно-політичне становище західних областей України у другій половині 1940-х – першій половині 1950-х рр. Депортація населення. Сталінські репресії.
64. Спроби десталінізації суспільно-політичного життя України в умовах «відлиги».
65. Суперечливий характер реформ М. Хрущова в Україні.
66. Адміністративно-командна система управління та її вплив на розвиток господарства України у другій половині 1960-х - середині 1980-х рр.
67. Дисидентський рух в Україні 60-80-х рр. XX ст. Українська Гельсінська спілка.
68. Наростання кризових явищ у суспільно-економічному розвитку УРСР в 70-х – початок 80-х рр. XX ст.
69. Соціально-економічний розвиток України у 1980-1990-х рр.
70. Демократизація суспільного життя у 1980-1990-х рр. XX ст.
71. « Перебудова » М. Горбачова й Україна.
72. Декларація про державний суверенітет України.
73. Розпад СРСР і відродження незалежності України.
74. Історичне значення проголошення незалежності України.

75. Суспільно-політичні рухи та формування багатопартійності в Україні в умовах становлення її незалежності. Чорновіл В.М. – видатний суспільно-політичний діяч України.
76. Міжнародна діяльність України на сучасному етапі.
77. Суспільно-політичне життя України на сучасному етапі.
78. Конституція України та її історичне значення.
79. Українська діаспора : причини еміграції, особливості розселення і особливості соціально-економічного і культурного життя українців за кордоном.
80. « Помаранчева » революція 2004 р. : причини, характер, значення.
81. Вибори Президента України 2004 р.: особливості, проблеми, історичне значення щодо подальших напрямків політичного, економічного, духовного розвитку України. Перегляд зовнішньоекономічних пріоритетів.
82. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.
83. Україна і європейський інтеграційний процес.
84. «Революція гідності». Герої Небесної Сотні.
85. Російська збройна агресія проти України (2014-2015 рр.).
86. Російська інтервенція до Криму , 2014 р.
87. Позачергові вибори Президента України. Позачергові парламентські вибори в Україні (2014).
88. Ліквідація ядерного потенціалу України.
89. Геополітичне місце України в сучасному світі.
90. Національно-державна символіка України.

Рекомендована література

Базова

1. Аркас М. Історія України-Русі. К.: Вища школа, 1990. – 456 с.
2. Бойко О. Д. Історія України. – К., 2015. – 688 с.
3. Борисенко В. Й. Курс української історії: 3 найдавніших часів до ХХ ст.: навч. посібник. – К.: Либідь, 1996. – 614 с.
4. Грицак А. Й. Нарис історії України: формування модерної української нації ХІХ – ХХ ст.. – К., 2019. – 656 с.
5. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 578 с.
6. Історія України: учебник для студ. высш. учебн. заведений. / [Казьмирчук Г. Д., Колесник В. Ф., Коцур А. П., **Костюк М. В.** и др.] .– К.: Логос, 2010.– 752 с. (Рекомендовано МОН України).
7. Діячі науки і культури України: нариси життя та діяльності. Навчальний посібник. Рекомендовано МОН України / [Казьмирчук М. Г., Колесник В. Ф., Коцур А. П., **Костюк М. В.** та ін.] ; за заг. ред. А. П. Коцура, В. П. Коцура, Н. В. Терес. – Київ – Чернівці: Книги – ХХІ, 2010. – 688 с.
8. Дорошенко Д. Нарис історії України. – Львів, Світ, 1991. – 349 с.
9. Коломієць С.С. Історія формування української моделі розвитку сільського господарства (з найдавніших часів до початку 20-х рр. ХХ ст.). Ч. 1. К., 2003. – 180 с.
10. Коломієць С.С. Історія формування української моделі розвитку сільського господарства (з найдавніших часів до сьогодення). Ч. 2, 3. К. 2003. – 244 с.
11. Крип'якевич І. Історія України. – Львів: Світ, 1990. – 520 с.
12. Діячі науки і культури України: нариси життя та діяльності. Навчальний посібник. Рекомендовано МОН України / [Казьмирчук М. Г., Колесник В. Ф., Коцур А. П., **Костюк М. В.** та ін.] ; за заг. ред. А. П. Коцура, В. П. Коцура, Н. В. Терес. – Київ – Чернівці: Книги – ХХІ, 2010. – 688 с.
13. Малик Я., Вол Б., Чуприна В. Історія української державності. – Львів: Світ, 2015. – 248 с.

14. Полонська-Василенко Н. Історія України. – К.: Либідь, 1992. – 591 с.
15. Яворницький Д. Історія запорізьких козаків: в 3-х т. – К.: Наукова думка, 1991. – 596 с.
16. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст.: навч. посібник. – К.: Генеза, 1997. – 380 с.
17. Історія України: нове бачення. У 2-х т. – К.: Україна, 1996. – 494 с.
18. Історія України / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів.: Світ, 2006. – 644 с.
19. Історія української державності: навч. посіб. /укл. Т.В. Кузнець, Н. Тацієнко. Умань, 2015. – 288 с.
20. Історія України та її державності: Навчальний посібник /Л.Є. Дещинський, І.О. Гаврилів, Я.Я. Денісов та ін.. Львів, 2009. – 474 с.
21. Пасічник М.С. Історія України та її державності: конспект лекцій. Львів, 2015. – 288 с.
22. Повість временних літ. – К., 1990. – 588 с.
23. Політична історія України // За ред.. Танцюри В. Л. – К., 2001. – 491 с.
24. Юрій М.Ф. Етногенез українського народу. Київ, 2007. – 142 с.

Допоміжна

1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. – К.: Дніпро, 1991. – 238 с.
2. Апанович О. Розповіді про запорозьких козаків. К.: Дніпро, 1991. – 333 с.
3. Баран В. К. Україна після Сталіна: Нарис історії 1953-1985 рр. – Львів: Свобода, 1992. – 670 с.
4. Брайчевський М. Приєднання чи возз'єднання?– Торонто: Нові дні, 1972. – 66 с.
5. Брицький П. П. Україна в Другій світовій війні. К., 2010. – 177 с.
6. Ганжа О. Українське селянство у боротьбі проти тоталітарного режиму / Історія України. – 2000. - №45. – 208 с.
7. **Костюк М. В.**, Коцур А. П. Становлення та розвиток сільськогосподарських освітніх закладів і дослідної справи Черкащини (друга половина XIX – початок XX ст.): [монографія]. Київ – Умань – Чернівці: Книги – XXI, 2008. 40 с.
8. **Костюк М.В.** Уманське училище як спеціалізований заклад середньої сільськогосподарської освіти: реорганізації та перебудови у навчально-практичній структурі (1859-1912) / М.В. Костюк // Часопис української історії. – К., 2015. – Вип. 32. – С. 106 – 111.
9. Мірчук П. Українська Повстанська Армія. 1942-1952 рр. К., – 319 с,
10. Сергійчук В. Національна символіка України. – К., 1992. – 109 с.
11. Терещенко Ю. Україна і європейський світ. К.: Перун, 1996. – 496 с.
12. Літопис самовидця. – К.: Наукова думка, 1971. – 208 с.
13. **Kostiuk M.V.** Formation and development of scientific research on agriculture in Uman agricultural institute (at the end of the 19th - during the 20th century): historical and scientific aspect / Kostiuk M.V., Harbar O.P. // Social sciences: development prospects in countries of Europe at the beginning of the third millennium: Collective monograph. Riga: Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2018. p. 76 – 96.
14. **Костюк М. В.** Засновник наукового плодівництва – В.В. Пашкевич / М.В. Костюк // Проблемы истории и культуры пограничья: гуманитарное знание и вызовы времени: материалы Междунар. науч. конф., посвящ. 200-летию И. Е. Храповицкого, г. Верхнедвинск, 16 июня 2017 г. /Верхнедвинский историко-краеведческий музей;редкол.: В.А. Ганский (гл. ред.), М.Г. Бембель, Т.С. Дмитриева [и. др.]. – Минск : Белнаучкнига, 2017. – С. 75 – 79.
15. **Kostiuk M.V.** Uman main school of horticulture (1844 – 1868): to the 175th anniversary of its foundation //Modern educational space: the transformation of national models in terms of integration: Conference Proceedings, October 26, 2018. Leipzig: Baltija Publishing. p. 59 – 62.
16. **Костюк М. В.** Освітня політика української держави Павла Скоропадського/ М. В. Костюк //«Філософія саду і садівництва в світовій культурі : джерела та

новітні інтерпретації»: зб. наук. статей за матеріалами міжнародних науково-практичних конференцій /М-во освіти і науки України, Уманський НУС [та ін.]. – Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський М. М.»), 2017. – С. 109 – 116.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]. – Точка доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18_23.
2. Закон України «Про освіту»: [Електронний ресурс]. – Точка доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1060-12#Text>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. – Точка доступу: <https://mon.gov.ua/ua>
4. Національна доктрина розвитку освіти в Україні: [Електронний ресурс]. https://pidru4niki.com/15970122/pedagogika/natsionalna_doktrina_rozvitku_osviti_vitya_g
5. Сторінка курс https://moodle.udau.edu.ua/index.php?cateq_oviid=27
6. Наукова бібліотека УНУС – <http://library.udau.edu.ua/>
7. Офіційний веб-сайт <https://www.udau.edu.ua/>
8. Навчально-інформаційний портал УНУС – <https://ects.udau.edu.ua/ua/informaciya-po-programam.html?level=master>
9. Сайт кафедри – [ua http://social.udau.edu.ua/](http://social.udau.edu.ua/)
10. Відкриті Архіви України: депозитарій наукових статей, монографій з різних дисциплін URL: oai.org.ua)
11. Віртуальна електронна бібліотека – ВВМ. URL: <http://www.velib.com/>
12. Електронні каталоги бібліотек України. URL: <http://e-catalog.name/>
13. Електронна бібліотека Lib.com.ua. URL: <http://www.lib.com.ua/>
14. <http://www.nbuv.gov.ua/> Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
15. www.nibu.kiev.ua/ Національна історична бібліотека України
16. <http://ukrlibrary.com.ua> Онлайн-підручники з історії України.
17. <http://www.history.org.ua> Сайт Інституту історії України. Електронна бібліотека з історії.